

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade nala dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Ceste v državnem proračunu.

Redna potrebščina za vzdrževanje državnih cest znaša za leto 1903 12.167.146 K, medtem ko je znašala za preteklo leto 1902 samo 11.759.467 K, torej 407.679 K manj. Od tega za leto 1903 preudarjenega zneska pride na Primorsko 480.800 K; in sicer znaša prispevek mestnim občinam, skoz katere vodijo državne ceste, 8.440 K; gradba, poprava in najemščina od hiš za cestarje in skladišč bo zahtevala 3.460 K; gradivo za posipanje in tlakanje cest bo stalo 180.000 K; navadno vzdrževanje cest in mostov požre 134.800 K; za kidanje snega na državnih cestah je proračunjenih 17.000 K (to je potrebno posebno na Bovškem, kjer sneg navadno tako visoko pade, da ni mogoče voziti; pa tudi drugod v hribih, posebno na Tolminskem, se to dogaja); nižjemu osebju pri gradbi in nadziranju državnih cest in mostov je odmerjenih 126.000 K; nagrade in podpore cestnemu osebju bodo znašale 2.900 K; nabava gradiva in cestnih potrebščin bo zahtevala 6.600 K; za odkup zemljišč bo zadostovalo 100 K; razni stroški so preudarjeni na 1.500 K; skupaj, kakor zgoraj, 480.800 K. — Redni stroški za vzdrževanje državnih cest in mostov na Primorskem so se v zadnjih desetih letih podvojili, to pa radi tega, ker je bila ta stroka državne uprave na Primorskem v prejšnjih časih zanemarjena in ker so krajevne okoliščine take, da je gradba in vzdrževanje cest jako draga.

Izredna potrebščina za ceste v letu 1903 bo znašala 4.546.773 K; od teh pride na Primorsko 365.400 K. Redna in izredna potrebščina za ceste v vsi državi bo znašala prihodnje leto 16.713.919 K, za Primorsko pa 846.200 K. Izredna potrebščina na Primorskem se porazdeli na razne ceste in kose cest, kakor sledi.

1. Kameniti most čez reko Avšo v Červinjanu je v slabem stanu, preozek za sedanji promet in prenizek, ko Avša naraste; zato se zamenja z novim železnim mostom, ki bo stal 50.000

K; v proračun za leto 1903 je sprejet prvi obrok v znesku 10.000 K.

2. Cesta s Kneže skoz Kluže do Bače ob Idriji — od okrajne ceste po baški do državne ceste po idrijski dolini — je neobhodno potrebna v olajšanje domačega prometa, kakor tudi v vojaškem oziru in radi bohinjske železnice, kateri treba dovažati raznih stvari. Radi tega se bo gradila že to jesen; stroški so preudarjeni na 180.000 K; od teh prevzame država 81.000 K; ostalih 99.000 K plača železniško podjetje, oziroma nekaj tudi cestni odbor tolminski; v državni proračun za leto 1903 je sprejet prvi obrok v znesku 16.200 K.

3. Koroška državna cesta ima pod Seli pri Platarju strm ovinek, ki promet jako otežuje; zato je vlada sklenila, da ga odpravi. Vse delo je proračunjeno na 36.600 K; v proračun za leto 1902 je bil postavljen prvi obrok v znesku 10.000 K; v proračun za leto 1903 je sprejet drugi obrok v znesku 15.000 K; ostalo pride v proračun za leto 1904.

4. Okrajna cesta ob hribu sv. Jurija pri Bračanu blizu Kormina se mora preložiti, ker je prestrma in slaba. Stroški bodo znašali 30.800 K; k tem bo prispevala država 16.000 K; prvi obrok v znesku 8.000 K je bil sprejet v proračun za leto 1902, drugi obrok v enakem znesku pa v proračun za leto 1903. Ostalo prevzame država in korminski okraj.

5. Državna cesta Fianona pri Lovranu v Istri je med kilometrom 580 in 584 preozka; njeno razširjenje bo stalo 32.800 K. Prvi in drugi obrok v skupnem znesku 28.200 K sta bila postavljena v proračuna za leti 1901 in 1902; ostali znesek 4.600 K se nahaja v proračunu za leto 1903.

6. Okrajna cesta med Barbano in Labinom (Albona) v Istri je v narodno-gospodarskem in v vojaškem pogledu velike važnosti; a potrebna je poprave, ki je proračunjena na 305.344 K. Država bo prispevala k delu z zneskom 140.000 K; ostali znesek 165.344 K se razdeli v enakih delih med prizadete občine in med istrsko deželo. Državni proračuni za leta 1900, 1901 in 1902 so imeli obroke po 20.000 K za to cesto;

enak znesek je sprejet v proračun za leto 1903.

7. Državna cesta, ki pelje iz Trsta v Pulj, potrebuje od kilometra 08 do 27 poprav, ki bodo stali 624.000 K. Država bo prispevala znesek 285.000 K; drugo plača mestna občina tržaška. V državne proračune za leta 1900, 1901 in 1902 so bili sprejeti državni prispevki po 42.000 K; enak znesek se nahaja v proračunu za leto 1903.

8. Okrajna cesta z Volčjedrage čez Vogrsko ob Lijaku do državne ceste na šempaskem polju pri Ozeljanu, oziroma do Šempasa, bo stala ne glede na to, kar se plača za odkup potrebnega zemljišča, 90.000 K. Država bo prispevala k stroškom z zneskom 48.000 K; drugo prevzame cestni okraj goriški. V državnih proračunih za leta 1889 do 1902 se nahaja za to delo skupni znesek 32.000 K; v proračun za leto 1903 je sprejet nadaljni obrok 5000 K.

9. Kanalske obmejne ceste se vijejo v državnih in deželnih proračunih kakor morska kača brez konca in kraja; čas bi bil, da se z delom enkrat resno začne; vsa zadeva je zdaj v rokah c. kr. namestništva v Trstu, oziroma stavbenega oddelka c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici. V obmejni pokrajini med Sočo in Idrijo (Judrio) sta nameravani dve cestni progii: prva z Vrhovlja čez Kobališče, pod Sv. Jakopom, skoz Lig, nad Kostanjevico na Srednje; druga od Golegabrda pri Mirniku do Britofa pod Strmcem pri Kostanjevici. Vsi stroški so preudarjeni v okroglem znesku 440.000 K; od teh prevzame država 80 od sto, ali 352.000 K; 10 od sto je prevzela dežela in drugih 10 od sto občine, po katerih pojdeti cesti. V državnih proračunih za leta 1899 do 1902 se nahaja v ta namen skupni znesek 110.000 K; v proračun za leto 1903 je sprejetih drugih 10.000 K, tako da samo državnega denara je v ta namen na razpolago 120.000 K (lepa vsota!) brez tega, kar je dežela že več let zaporedoma stavila v svoje proračune. Občine, zainteresirane, oglašite se z vlogami pri namestništvu, da začne z delom; zdaj je pravi

čas, ko se polagoma zmanjšuje delo na polju!!

10. Železni most čez Sočo pod sedanjim železniškim mostom pri Gorici je proračunjen na 765.000 K; v ta znesek so vračunjeni tudi stroški za dovozne rampe in za brambena dela ob bregovih, ki so potrebna. Državni proračuni za leta 1898 do 1902 so imeli v ta namen skupni znesek 600.000 K; v proračun za leto 1903 je sprejetih 130.000 K; kar še manjka, se pobota v proračunu za leto 1904. Velik strošek, pa tudi velika olajšava za promet med Gorico in spodnjimi Brdi ter Furlanijo.

11. Braniška cesta je proračunjena na 132.200 K; država je prevzela 102.600 K; ostalo plačajo dežela pa zainteresirani. V državne proračune za leta 1897 do 1902 je bil sprejet za to cesto skupni znesek 88.000 K; v proračunu za leto 1903 je postavljen še ostali znesek 14.600 K.

12. Državna cesta po soški dolini med Kobaridom in Trnovem (km 1108 do 1152) se predeluje že več let. Vsi stroški bodo znašali 345.000 K. Od leta 1897 do 1902 je bil postavljen v ta namen v državne proračune skupni znesek 240.000 K; v proračun za leto 1903 pa nadaljni znesek 50.000 K.

13. Državna cesta iz Ušnika pri Čigjnu čez Sv. Lucijo in Želin ob Idriji do Idrije na Kranjskem je sploh ozka in ima še nekaj strmih klancev; zato potrebuje še nadaljnih poprav. Vsi stroški za razširjenje in predelanje te ceste so proračunjeni na približno 280.000 K. V državne proračune za l. 1893 do 1902 je bilo sprejetih v to svrhu 186.000 K; v proračun za leto 1903 pa zopet 20.000 K.

14. Okrajna cesta po baški dolini od Hudajužne skoz Podbrdo do kranjske meje na Petrovembrdu se dela že veliko let in se ima končati do 31. decembra t. l. Od leta 1888 do 1902 je stavila država za to cesto v svoje proračune skupni znesek 418.000 K, v proračun za leto 1903 pa 20.000 K; enak znesek 20.000 K ostane še za proračun leta 1904. Vsi stroški te ceste od Hudajužne do Petrovegabrda so proračunjeni na 485.400 K; država je prevzela 409.460

LISTEK.

Hajduk Slavčo.

Bolgarski: Ivan Vazov.

(Dalje.)

Volkana obstoji kot okamenela.

Slavčo se je ves tresel in njegove oči so prodirale z nekakim blaznim pogledom svojo žrtv. Ropar je namreč čakal trenutka, da bi zvalil Ahmed-ago k sebi. Na to ga je udaril z ogromno nogo v život. Za ta udarec je združil vso moč in prožnost svojih železnih kit, vso vzteklost razdražene zveri, zbesnelost vse zlobe, maščevalnosti in obupnosti. Preračunal si je najprej moč svojega udarca, da bi Turek niti ne jeknil. Ta udarec je imel odločiti o njegovem življenju, o njegovi rešitvi. In res, Turek niti jeknil ni.

„Volkana, vzemi mu nož in pre-reži mi vezi“ — reče Slavčo ženi.

Tedaj se je ta zavedla in se poprijela svojega dela. Mahoma prereže vezi, s katerimi je bil privezan mož k steburu.

„Čakaj, zdaj še to...“ reče in hoče prerezati tudi vezi, s katerimi so bile zvezane Slavčeve roke na hrbet.

„Ni treba“, reče mož in ta trenutek napne vso svojo moč, da so vezi počile in razpadle.

Ko je bil Slavčo tako prost vseh vezij, skoči k Turku, vzame mu samokresa in si jih natakne za pas, potem pograbi še nož iz tresočih se ženinih rok, zabode Turka v prsi ter odpre vrata.

„Čakaj, jaz pojdem naprej“.

In skočil je na stopnice, da bi si napravil pot.

Stražnik je dremal na stopnicah, zagrnen v plašč. Ko začuje nagle korake blizu, vstane in zakliče:

„Ali si ti, Ahmed-aga?“

Tedaj se obrne Slavčo na najvišji stopnici ter mahne beriča z jataganom po glavi, da je zaspal za dobro.

Vrata so bila zaprta. Tema je bila dosti gosta. Slavčo je bil v zadregi. Ali po kratkem premisleku pelje ženo k staji, zavijti se na njeno ravno streho, poda ženi roko; ona spleza za njim in tako skočita na ulico.

Ta hip se prebudé psi v dvorišču, bodisi, da je stražnik bil zakričal na stopnicah, ali pa, da je kaj zaropotalo, ko se je zvalil po njih. Ko so ostročutne živali

zavohale kri, so jele strašno lajati in zavijati; in ni trajalo dolgo, pa se je glasilo po vsej vasi zlovestno pasje lajanje, po dvorišču čorbadžega Neda pa klici in javkanje beričev.

V.

Bilo je že popolnoči, ko sta dospela naša beguna v okolico Vlaškega sela, do notranjosti Stare planine. Slavčo ni pustil žene v Belem Melu; vedel je dobro, da bi morala trpeti mesto njega turško osvetoželjnost. Nikakor bi se jej ne bilo posrečilo, prepričati Turke, da je nedolžna radi Ahmed-agove smrti. Saj bi bil razumel vsak otrok, da ga je le ona umorila, da bi si rešila moža. O tem premišljevala nista; pobegnita sta torej oba, iščoča rešitve. Pri tem pa nista pomislila, kake nasledke bode imel ta Volkanin beg. Še le ob svitu, ko sta počivala na gorskem obronku — na pologu, ki ga je zagrinal od vzhodne strani bukov gozd — sedaj sta se domislila, kar sta bila prej pozabila. Volkana se je spomnila sina in koč. Tedaj vse to sta prepustila usodi na dobro srečo. V Belem Melu nista imela sorodnikov; nista se mogla nadejati, da poskrbé za Vladka in hišo. Zdaj, ko sta bila že iz nevarno-

sti, se ju polasti nova huda skrb.

„Ali, kaj pa bo z Vladkom in hišo?“ — vzklikne žena bolestno in tužno.

„Vrag vzemi hišo!“ zamrmra Slavčo, ter si pritruje bolje opanke.

„Slavčo, ti nisi skrbel za živinico, in zato ti ni žal za njo“, omeni Volkana. „Pa kaj skrbi hajduk za dom?“

„Žal mi je le za Vladka... Kočo vrag vzemi!“

Slavčo se zamrača in zre pozorno med bukve, kakor bi bil tam kaj opazil.

„Saj sem ti pravila o Vladku, mož“, reče Volkana. „Kdo pa bo skrbel zdaj za siromaka?... Ubijejo ga... Ali kaj pa počneva zdaj, Slavčo?“

„Kaj počneva?... Naprej pojdeva“.

„Pojdeva, pojdeva — o Bog!... Pa Vladko?“ — vzdihne Volkana; ko pa opazi resen pogled Slavčev, takoj umolkne.

Bilo je očitno, da je imel Slavčo vzrok, če je bil resen; gotovo ga je vznemirjala slaba slutnja.

Blizalo se je jutro. Na vzhodu se je rdečilo. Jutranji veter je zavel in zasumljal tiho po bukvinih vejah. Oddaljeni glasovi probujajoče se prirode so dohajali celó sem, življenje je naznanjalo

K cestni odbor tolminski 10 od sto, to je 48.40 K (kateri znesek pa država predplačuje); ostali znesek 27.400 K plača državna železniška uprava, ker je ta cesta velike koristi za dovažanje raznih potrebščin bohinjki železnici.

Od Petrovegabrda se bo cesta nadaljevala po soriški dolini v Podrožje na Kranjskem ter se predloži in popravi sedanja cesta od Podrožja do Zalegaloga proti Železnikom, ki ima zvezo s Škofjo Loko. Vse to delo je proračunjeno na 360.000 K; od teh prevzame država 232.600 K; ostali znesek 127.400 K pokrijejo državna železniška uprava, dežela kranjska in cestni okraj škofjeloški.

Iz tega se razvidi, da državni proračun za leto 1903 se precej ozira na cestne potrebe v Primorju. Menimo, da se ne motimo, ako rečemo, da so naši državni poslanci pripomogli k temu, da se vlada ozira na naše potrebe zdaj bolje nego prej.

Avstrijski Slovani in pangermanska jeza.

Za nas avstrijske Slovence so se faktorji v svetovni politiki že večkrat zanimali in so svetovni listi tudi že razpravljali o naših političnih razmerah. Nepristranski politiki so izrekli tudi ostro sodbo nad našimi političnimi nasprotniki, ki nas hočejo izbaciti z zemljevida, ki pa za to nimajo drugega povoda nego svojo politično objestnost in gospodarsko nenasitnost. Ali vsikdar, kadar se je kak pravičen glas pojavil kot naš zagovornik, vsikdar so se vzdignili nasprotniki vseh barv in so zopet poteptali utis, ki ga je napravilo opozarjanje na naš opravičeni obstanek.

Tako se godi tudi v teh dneh, ko je članek češkega politika dr. Kramáře v angleškem listu „National Review“ obudil pravicato senzacijo v vseh širjih političnih krogih. Članek dr. Kramáře „Evropa in češko vprašanje“, katerega smo na kratko omenili tudi mi v svojem listu, imel je ta uspeh, da se danes iz nova evropsko časopisje zanima za boj Čehov in v obče vseh avstrijskih Slovanov proti aspiracijam Vsenemcev v naši državi.

No, pangermanski listi so iz početka prezirali članek mladočeškega politika. Ko pa so videli, da so besede dr. Kramáře naredile povsodi globok utis in da posvečujejo članku svojo posebno pozornost odlični politični krogi, so tudi Vsenemci dvignili svojo glavo. Prepričani o resničnosti dr. Kramářevih besed, mislili so nemški časnikarji, da je najbolje ugriz-

svoje prvo gibanje in trepetanje. Bilo je slišati peteline iz Vlaškega sela; njih kotajoče petje je prvo vznemirilo zašpani zduh. Nad glavama beguncev je zašušelo nekoliko vejic, neki ptiček je zibnil med njimi, pa obsedel na veji, pričakujoč zornega svita. Slavčo in Volkana sta malo umolknila. V njunih dušah so se podile težke misli. Obkroževala in stiskala ju je popolna negotovost. Dan ju je dosegel v teh gorah, gola, lačna, zasledovana, brez varstva. Volkana je prav bridko vzdihala. Vladko je napolnoval njeno dušo, oči pa solze. Ločenje od ljubljene otroka, je bilo za njo neizrečeno bridko; ali vendar se ni upala plakati pred Slavčom, kajti tudi njegovo čelo je bilo naoblačeno in tudi njega so trapile iste, ali morda še hujše misli. Morda se je pa še vedno bal Turkov ter opazoval, ali ne žuga nevarnost.

„Slavčo, kaj pa poslušaj in opazuješ?“ vpraša ga.

Slavčo je zares nenehoma poslušal in nemirni izraz ni izginil z njegovega obličja, in čim bolj se je bližal dan, toliko bolj očitno je kazal. Hajduško uho mu je bilo zbistreno vsled dolge vaje in navade, opazilo je tudi najneznatnejši glas okrog sebe; njegov občutni bobenček je spoznaval tudi najmanjši šum ali drug nerazločni in nejasni glas, in razumel je, odkod prihaja in od koga.

(Dajle pride.)

niti v to kislno jabolko in iti s ponosnim molkom na dnevni red preko resnic, katerih jim je zasolil dr. Kramář. Ali to nemško molčanje je delalo zabavo poštemu časnikarstvu in isto je začelo uprav izživati nemške liste ter jih pozivati, naj ovržejo dr. Kramářeva izvajanja v kateri koli točki kot nedosledna.

In zares nekaj berlinskih bolj važnih istov se je začelo truditi, da vsaj oslabi utis Kramářeve študije o češkem vprašanju. Najprej jim je bilo do tega, da vsaj v angleških krogih zatro mnenje, katero je moralo ondi vzbuditi presojevanje češkega politika o evropskem vprašanju. Z uprav satansko hudomušnostjo so začeli opozarjati Angleže, češ da je nevarno zanje, ako bi se pustili prevladovati po argumentacijah češkega politika, ker take argumentacije so le zmožne osokoliti — Irce proti velikobritanskemu imperijalizmu. S to svojo „argumentacijo“ so pa ti vsenemški časnikarski mazači pač naredili ponesrečen poskus, da primerjajo nezadovoljne avstrijske Slovence z nezadovoljnimi Irce ter velikonemške halucinacije v Avstriji z angleškim imperijalizmom, ter so s tem iz nova povedali, kaj prav za prav hočejo ti vsenemški sanjači. Seveda se resni angleški čitatelji dr. Kramářevega sestavka na glas smejejo tem pangermanskim sofistom in stavijo vprašanje: kje se nahaja med odnošaji Irske nasproti Angliji in pa med borbo avstrijskih Slovanov proti pangermanskim zahtevam kaka primera — tertium comparationis? Sicer je v resneje angleške kroge že našlo pot prepričanje, da bi bilo za Anglijo mnogo boljše, ako bi sledila Gladstonovemu nasvetu in bi se omogočili odnošaji, ki bi zadovoljili Irce in jih pomirili.

A podobnih glasov ne nahajamo med Vsenemci, kar se tiče avstrijskih Slovanov. Dočim je stokrat dokazano, kaj namerava Nemčija napram Avstriji, imajo neki pruski listi še to čelo, da odločno ugovarjajo — seveda le na videz! — trditvi, da se ima nemški „Drang nach Osten“ izvesti na razsuti habsburški monarhiji, z aneksijo nemških krajev Avstrije, s ponemčenjem nenemških narodov v Avstriji in z brezobzirnim odstranjenjem vseh zaprek, ki se stavijo vresničenju pangermanskega ideala od Belta do Adrije.

Vsenemci se najbolj hudujejo na dr. Kramářa, ker je v svojem članku odkril, da je boj češkega naroda samo boj prednje straže v boju velike večine avstrijskega prebivalstva nasproti umetni premoči Nemcev in proti težnjam nemških strank za čim tesnejo zvezo z nemškim cesarstvom na račun samostojnosti in zgodovinskega položaja habsburške monarhije. Ti ljudje besnijo zdaj, ker je dr. Kramář z bakljo resnice in brezobzirno osvetlil nemška zavijanja nasproti opravičenim zahtevam Hrvatov in Slovencev ter dokazal, koliko so grešili Nemci na tem, da so južni Slovani naše monarhije zaostali v prosveti in oni narodi, katere v borbi za narodni obstanek tesno spaja tudi zvestoba do vladarske hiše. In ravno solidarnost avstrijskih Slovanov v prizadevanju, da se ob izpolnjenju njihovih opravičenih zahtev ne utrdi njihova ljubezen do monarhije in dinastije habsburške, — ravno ta solidarnost najhujše grize razkrinkane pangermane in zaradi tega z nekaterimi frazami skušajo osliniti utis dr. Kramářevega članka.

Mej tem ko so se Vsenemci s svojo jezo pa še bolj razkrinkali, si lahko dr. Koerber, ki se ravnokar pogaja s češkimi prvaki o jezikovnem vprašanju, vzame baš dr. Kramářev članek za nekako navodilo svojemu prizadevanju za ureditev češko-nemškega razmerja.

Zares, ta politična medigra je prišla uprav o pravem času, da merodajni krogi na Dunaju še bolje spoznajo prave vzroke, zakaj ne pride do miru mej Čehi in Nemci in zakaj se sploh ne razvijajo stvari v naši monarhiji na zdravi naravni podlagi.

Vsenemci so dali naravnost razumeti, da morajo postati avstrijski Slovani

žrtve nemškega imperijalizma, zato nas vsporejajo v svoji veliki domišljavosti z Irce ter nas smatrajo za kaznjive upornike proti „veliki vsenemški ideji“.

Kako temeljito pa jih bode varala ta domišljavost, o tem naj jih uveri dejstvo, da nismo baš tako osamljeni, kakor bi oni želeli, marveč da z našimi kulturnimi zahtevami soglašava ves kulturni svet.

Dopisi.

V Kanalu, 20. oktobra. — Splošna želja ljudstva kanalskega okraja je, da bi se moglo izvedeti, ali bode dovoljena prodaja prešičev na kanalski sejm 3. novembra t. l. ali pa bo kakor leta 1901, zabranjeno (in sicer nepričakovano zadnji dan) ljudstvu na veliko škodo.

To bi ljudstvo rado vedelo poprej, da se bo znalo zadržati in izogniti se nepričakovani zmešnjavi in prevari. Ljudstvo ne sme trpeti škode, zavoljo nemarnosti nekaterih. Svoječasno je bilo v tej zadevi že ukazano od višje oblasti (od c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici) kaj naj se zgodi; ali do danes se ne vidi nobene priprave v tej zadevi. Kaj to pomeni?

Več občanarjev.

Od nekod, 16. okt. Izv. dop. — (V blagohotno vvažanje marsikaj; razne ponudbe.) — Kakor napreduje svet v vedno novih in koristnih iznajdbah, tako se tudi prikazujejo vedno nove bolezni, kakršnih prej na svetu ni bilo. Novošegno življenje, ki se lovi in dirja po gmotnem dobivanju, stavlja tako velike zahteve telesu in duhu vsakega posameznika, da je umevno, ako je v kulturnih državah, kakor je statistično izpričano, skoraj polovica vseh ljudi bolnih, bolnih ali bolehalih v tem smislu, da ta ali drugi ud njih telesa ne opravlja na gladek način svoje službe. Pri tem na vseh toriščih duhovnega in obrtnega življenja vladajoči srditi tekmovalni borbi sodeluje vsakdo toliko časa, dokler more in gre, in večji del ljudi zanemarja le prepogosto to, da bi podelil svojemu telesu potrebne počitke in oskrbe, ki je za ohrambo zdravja potrebna. Ali ker se ne vvažuje rek: „Principiis obsta“, ker ne pazijo na znamenja ali prikazke bolezni, ki se razodevajo v pogostih prehlajenjih, slabem prebavljanju, v nemirnem, malo okrepljenem spanju itd., in ne postopajo proti istim pravočasno in kakor treba, zato se te razne nove bolezni, mesto da bi se koj v začetku vničile, pa razširjajo ter mučijo toliko ljudi, kakor se to res dejansko godi.

Najbolj razširjeno zlo je protin in trganje po udih in kosteh (arthritis) in v novejši dobi mnogotero bolehanje čutnic, tako imenovana „nervoziteta“. Proti tem raznim prikaznim čutniških boleznih se vpotrebujejo razna zdravila, zlasti raznotere rudniške toplice, katere obiskovati je pa le malokomu mogoče — radi velikih stroškov, ki so z njimi združeni. Kakor pa napreduje veda o elektriki ter se ista iskorišča za razne naprave in nove iznajdbe v splošno korist človeštva, tako so zdravniški preiskovalci in opazovalci došli na to, da ista ozdravljenje raznih živčnih ali čutniških bolezni zlo pospešuje. In kdo bi temu ne pritrdil? Dobro pa bi bilo, da se o teh novih „aparatih“ izrečejo zdravniški strokovnjaki, da se ne izžema bolnikom denar brez koristi, in to tem bolj, ker je navada, da se vsaka nova iznajdba razupije kot nedosegljiva, akoravno se pozneje mnogokrat pokaže, da je vse vsaj pretirano, če ne ničeno, kakor je bil zaslovel pred malo leti oni znani „serum“ proti jetičnim boleznim slavnega (?) dr. Kocha v Berlinu, ki je potem, ko je dovolj denarja od „namazanih“ bolnikov potegnil, pobegnil v — Egipt, kakor so pisali tedaj časniki!

Da pa ne bode predolg ta vvod, naj povem, da že nekaj let sem pošiljal neka tverda (Adolf Winter) v Stetin knjižnice, v katerih priporoča proti vsem raznim živčnim boleznim „galvano-elek-

trične verižice“. V tej knjižnici stojijo te-le besede na čelu: „Krv je življenje, elektrika pa je življenje krvi“. Knjižnica hvali iste verižice, katerih en komad stane 10 K, dva komada pa 18 K, da so pripoznane najboljše sredstvo proti vsem živčnim boleznim, živčnemu glavu — in zobobolu, slabostim, nespanju, proti bledici, brezkrvnosti ali pomanjkanju krvi, proti gostitvi krvi, živčnim boleznim želodca, tripanju srca, naduhi, krču, influenci itd. Iznajdnik teh galvano-električnih verižic Adolf Winter, bivajoč v Stetinu na Pomeranskem*) Oberwieck-Strasse 73, je vsled te novejšje svoje iznajdbe postal v malo letih velik bogataš, menda je že milijonovec; kajti bahà se, da se teh verižic poslužujejo odjemniki gor do znanih plemenitaških rodbin; celo kraljica Rumunska Elizabeta se jih je posluževala in železni kancelar knez Bismark svoje dni. Dalje je navedeno imenoma vse polno drugih plemenitašev, knezov, grofov, in višjih vojaških dostojanstvenikov, kakor tudi 33 civilnih in vojaških zdravnikov iz Avstrije in iz „Rajha“. Ako je le polovica ponašanja z uspehom tega aparata resnična, in kakor pričajo razna spričevala bolnikov, — eno je tudi iz Loma pri Tolminu 1897 l. — mora že nekaj na tem biti; vendar bi ne bilo napačno, da bi koji naših vrlih zdravnikov-strokovnjakov, ki se bavi z elektiziranjem bolnikov, preiskal natančneje iste verižice, ni li ta nemška iznajdba na pol — ali cel švindel, — slepilo za izžemati a la dr. Koch denarce iz žepov ubogih bolnikov-trpinov? Proti enakim gor omenjenim živčnim boleznim je pa zopet našel neki drugi globoki nemški mislec, župnik Eduard König, neko po vsem novo „najboljše zdravilo“ in še proti mnogim drugim raznoterim živčnim boleznim z imenom: „Krepčalo za živce“ ali „Nervenstärker“, katerega steklenica stane 4 marke ali 4 Krone 80 vinarjev. Poleg tega se ponuja ubogim, spričanim bolnikom, ki je ne morejo plačati, isto zdravilo zastoj. To pa je že nekaj. Tudi ta nemška iznajdba naj bi se nesebično preiskala, koliko in je li kaj resnice na tem, kajti tako imenovana „deutsche Biederkeit, deutsche Gründlichkeit und Treue“, je le prerado zgolj nemška baharija. Skušnja pa uči pisca tega, da se mnoga zdravila v časopisih hvalijo, pa s tem vešidel brez vidnega uspeha se prostemu ljudstvu izžemajo le pretrdo prislužen denar iz že itak medlih žepov! Enakih tako imenovanih radikalnih sredstev proti raznim ali vsem „boleznim“ tudi razni lekarnarji ponujajo na prodaj botežnikom, kateri se premnogokrat brezvestno iskoriščajo, kakor uči skušnja. Kaj bi rekel k temu starovečni Eskulap, pokrovitelj zdravilske vede in zdravnikov!

*) Stetin, glavno mesto Pomeranskega, (nad 50.000 lj.) na izlivu reke Odre, vsa pokrajina Pomeranska je bila nekdanj slovanska; a nemški „junckerji“ so jo siloma ponemčili, kakor vse ostale severne polabske Slovence med Vezero in Vislo. To je pravi: »Furor teutonicus! Pis. —

Politični pregled.

Državni zbor.

V prejšnjih letih so bile interpelacije v državnem zboru bolj redke in tudi zaradi tega bolj važne, ker je vlada skoraj na vsako interpelacijo odgovorila. Danes pa se je število interpelacij v državnem zboru tako nagromadilo, da vlada skoraj na tretjino interpelacij niti ne odgovori. Ker pa hočejo nekateri poslanci, da se vlada vendarle izjavi o raznih dogodkih, kateri se jim zdijo važni, poprijeli so se, da dosežejo svoj namen izdatnejšega sredstva. To sredstvo so pa ravno nujni predlogi, kateri morajo po poslovniku priti na vrsto pred vsako točko dnevnega reda. In tako je bilo v državnem zboru tudi v petkovi seji. V tej seji bi imela priti po dnevnem redu kot prva točka, razprava, o dr. Koerberja izjavi gledé stališča, katero zavzema vlada nasproti rešitvi češko-nemškega jezikovnega vprašanja. Ali, ker sta bila tu dva nujna predloga, morala se je ta razprava preložiti na drugo sejo. Nujna predloga pa sta bila in sicer: prvi poslanec Voglerja in Schumelerja, naperjen proti dunajskemu magistratu in nižje avstrijskemu namestništvu zaradi volilnih imenikov, katere ni hotel dunajski magistrat dati

tiskati ter jih razdeliti med volilce. Ker ni taka zahteva dunajskih liberalcev v postavi utemeljena, je zbornica temu najnujnejšemu predlogu odrekala nujnost. Da je bilo za te razprave veliko krika in vika in vse polno najgrših psov, to je pri današnjih dunajskih parlamentarnih razmerah umevno vsakomur, ki se ž njimi peča. Drugi nujni predlog pa so postavili poslanci Ofner, dr. Vasilco in dr. Straucher, da se razveljavi sklep disciplinarnega senata pri Lvovskem sodišču, vsled katerega je bil, odpuščen iz službe rumunski poslanec dr. Lupu zaradi njegove brošure naperjene proti nekaterim visokim uradnikom pri bukovinski deželni vladi, ter proti nekaterim bukovinskim deželnim poslancem. Dr. Lupu je bil namreč brez vsake pokojnine postavljen na cesto, ne da bi se poprej vprašala poslanska zbornica, katere den je dr. Lupu, ali se sme proti njemu postopati. Ker tako postopanje nasprotuje določbam § 16. temeljnega državnega zakona, kar so poslanci dr. Strasky, Ofner in dr. Menger jasno dokazali, je zbornica nujnost tega predloga soglasno sprejela, ter ga izročila vstavnemu odseku, da v 8 dneh zbornici o njem poroča. S tem je bila petkova seja končana in prihodnja seja bo danes.

Demisija justičnega ministra.

Uradna „Wiener Zeitung“ od sobote je prijavila dve lastnoročni cesarjevi pismi. Prvo namenjeno ministerskemu predsedniku dr. Körberju drugo pa justičnemu ministru grofu Spens Bodenu. V prvem pismu je rečeno, da je cesar vzprejel ostviko justičnega ministra, ter izročil vodstvo tega ministerstva dr. Körberju. Drugo pismo pa odslavlja justičnega ministra Spens Bodena ter mu priznava joč zasluge naznanja, da mu je vznak cesarjeve nadaljne naklonjenosti podeljen veliki križec Leopoldovega reda.

Dalmatinski Italijani užaljeni.

Med lahon v Dalmaciji, posebno onimi v Zadru, vlada nepopisno razburjenje. Zgodilo se jim je nekaj nečuvenga: grb na italijanskem konzulatu jim je nekdo onesnažil. Italijanski konzul je takoj hotel k ramentniku baronu Handlu, da se tam pritoži in vloži ugovor v ime Italije. Baron Handel seve ni mogel nič drugega obljubiti, nego da bo krivce strogo kaznoval. Morda jih zasači celo v italijanskih vrstah, ki so se poslužile kake lakinaže, da morejo sedaj udariti po Hrvatih. — Seve če pa avstrijski lahoni pokažejo svojo kulturo nad avstrijskim grbom ali zastavo, pa ne sme biti nihče užaljen.

Ogrski parlament.

V ogrskem parlamentu se vrsti napad za napadom na Avstrijo in na cesarja. Tem napadom dajata največ povoda kvotna svota in pa nagodba. Poslanec Beöthy je rekel, da ne more zapopasti, kako da je mogoče naptiti Ogrski tako veliko breme, kakoršno je kvotna svota, ki meni nič, tebi nič, le tako z jednim navadnim lističem. Tu je imel v mislih cesarski autograf. Dalje je očital vladarski hiši, da je ista preveč naklonjena Avstriji. Rekel je, da se nagodba ne more sklepati z Avstrijo, ker jo tam diktirajo zgolj birokrati. Očital je Avstriji nahvaležnost do Ogerske, zato ker ji je poslednja priborila ustavo. Da, da, ogrska nesramnost postaja vedno večja.

Ruska carska dvojica v Italiji.

Iz Petroburga poročajo, da se poda ruska carska dvojica prve dni decembra v Inozemstvo. Pri tej priliki se pripeljeta ruski car in carica tudi v Italijo, kjer se snideta z italijanskim kraljem in kraljico v Napolju.

Burski generali v Parizu.

Dne 13. t. m. došli so burski generali Botha, Devet, Delarey v Pariz. Namen njih potovanja v francosko stolnico je isti, kakor drugod, namreč, da nabero milodarov za svoj narod. Brezvestni Angleži so prelomili ob sklepanju miru dano besedo, da povrnejo Burom vso škodo in jim zopet obnovijo farme. Minister za kolonije Chamberlain se je generalom v Londonu malo ne rogaj v lice, ko so ga spomnili danih obljub. Zaradi tega prosijo slavni zmagovalci nad Angleži pri drugih narodih podpore za naprave, katere bi bili dolžni storiti Angleži. — V Parizu generali niso bili posebno sijajno sprejeti, ker se oficijelna Francija noče še bolje spreti z Anglijo. Pač pa je navdušeno sprejelo na kolodvoru v Parizu na tisoče broječe občinstvo. Predsednik burofijskega odbora Pauliat jim je izročil 75.000 frankov za burske otroke. V hotelu, kjer so izstopili, sprejeli so generali veliko število deputacij. Zvečer pa je bil velik dinéj, na katerem je rekel Botha, da južno Afriko zamorejo dobro upravljati jedino le južno-Africani. Dewet je rekel, da ne vzame več orožja v roke ter da ima potovanje generalov jedino le gospodarski značaj.

Domače in razne novice.

Promocija. — Gosp. Rihard Jug, sin solkanskega nadučitelja g. Tomaža Juga, je bil promoviran dne 18. t. m. na graškem vseučilišču za doktorja vsega zdravilstva. Čestitamo!

Imenovanje. — Sodni pristav g. Teodor Stegü je imenovan za deželno sodnega tajnika ter je prideljen deželnemu sodišču v Trstu.

Odlikovanje. — Velečastiti gospod Franc Korošec, nadžupnik pri Sv. Križu tik Slatine, je bil od biskupa Jos. J. Strossmayerja s pismom z dne 16. septembra imenovan konzistorijalnim svetovalcem djakovske škofije s pravico, nositi rdeč pas. — Povodom tega se je podal omenjeni gospod odlikovanec še s tremi svojimi duhov. sobraty — tvorili so pevski kvartet — v Djakovo, da se slavnemu biskupu osebno zahvali za to čast; pri tej priliki je daroval na krasnem narodnem traku vsitih 200 K v zlatu v korist dijaškega semenišča v Osieku, ki je najnovejšo Strossmayerjevo delo.

Umrli je v Gradcu vseučiliški profesor dvorni svetnik pl. Krones.

Za „Šolski Dom“ prejelo upravnistvo: preč. g. Vinko Mežan, kurat v Lokovcu namesto venca na grob ranjemu dr. Jos. Pavlice 10 K (ravno toliko za „Alojzijevisče“).

Srčna hvala!

Rodoljubom. — Z izredno požrtvovalnostjo vzdržujejo goriški Slovenci učne zavode društva „Šolski Dom“, v katere zahaja na stotine slovenskih otrok, ki bi bili drugače brez pouku, ali pa bi izgubili svojo narodnost. Društven odbor se je mnogo prizadel, da bi spravljal te razne zavode v tako varno zavetje, da bi bili rodoljubi oproščeni tega izrednega narodnega davka; ali to se mu ni posrečilo. Zato se obrača tudi letos do rodoljubov v mestu in na deželi z nujno prošnjo, naj blagovolijo še dalje podpirati te prepotrebne in prekoristne učne in vzgojne zavode z mesečnimi ali z letnimi ali kakoršnimikoli doneski. Mesečni doneski dajejo odboru možnost, da ima nekoliko pregleda s dohodkih, katere sme pričakovati, že naprej ter lajšajo tudi rodoljubom darežljivost, ker ne zahtevajo vsega zneska h kratu ampak v delih po obrokih. Samo plače in nagrade učiteljskemu osebju znašajo na mesec okroglih 1200 K. Ako bi imelo društvo primerno število dobrotnikov z gotovimi mesečnimi prispevki, šlo bi prihodnosti s samozavestjo nasproti. Rodoljubi so nas podpirali v občekoristnih podjetjih do zdaj, upanje imamo da nas ne zapustijo tudi za naprej. Vsak, tudi še tako majhen dar se hvaležno sprejme ter javno pobota, ako darovalec ne izreče nasprotno želje. Dosedanji krasni uspehi na šolskem polju naj dajejo rodoljubom pogum, da ne opešajo v svoji požrtvovalnosti, ki rodi tako lepe sadove. Kršćansko, narodno šolstvo je podlaga boljši prihodnosti. Kdor to želi, naj odpre srce in radodarno roko.

V Gorici, 20. oktobra 1902.

Odbor.

„Soča“ in vojni stroški romarjev. — Zadnja „Soča“ je izračunila po svoje, da so znašali vojni stroški kranjskih romarjev na sv. Goro 5300 K in se zgraža na tem. Bog ve, ali bi se lastnik „Soče“ zgražal, ako bi bili romarji to svoto poslali „Narodnemu skladu“, ki bi jo ravno zdaj živo potreboval za neke i. t. d., i. t. d., i. t. d.

Štrajk strojarških delavcev v Mirnu še ni nehal. — Kakor čujemo, imeli so v nedeljo delavci zopet neko zaupno posvetovanje. Politična oblast je odredila, da morajo biti v Mirnu gostilne že ob 6. uri zvečer zaprte. Laški listi poročajo, da so morali zapustiti Miren oni laški delavci, katere so poklicali nekateri podjetniki, da bi ž njimi nadomestili domače.

Korminske občinske volitve pred državnim sodiščem. — Včeraj je državno sodišče razglasilo razsodbo, vsled katere je odbita pritožba Naglosa in tovarišev naperjena proti odloku c. kr. namestništva v Trstu, s katerim so bile uničene predzadnje občinske volitve v Korminu.

Mesto ognja, lov na stenice. — Sinoči okolo 8. ure zvečer zapazili so nekateri ljudje dim, ki je prodiral skozi okna starih zaporov pri sv. Antonu. Mislili so toraj, da gori. Zaradi tega pripeljali so se tje tudi ognjegasci. Ali ko so odprli vrata prepirali so se, da je provzročevalo dim žveplo, ki je bilo zažgano v namen, da pokonča stenice in razno drugogolazen, nahajajoče se v starih zaporih.

Cigan Gašpar Held star 30-let, ki je bil zaradi umora svojega tasta obsojen na smrt, a ga je cesar pomilostil in bi

moral biti zaprt do svoje smrti, skočil je včeraj zjutraj z zidu jetnišnice v Gradišču, visokega 30 m. Held zlomil si je desno nogo in se sploh hudo poškodoval. Ne ve se pa ali je hotel vbežati ali se usmrtili.

Samomor. — V petek zvečer sta videla dva dečka, ki sta šla po mostu od Zagrada proti Gradišču, da je neka mlada pa revno oblečena ženska skočila z mosta v Sočo, ter zginila v valovih.

Novi davek na pivo. — Kakor smo že omenili je bila te dni sankcijonirana deželna postava z dne 15. septembra 1902, na podlagi katere je naš deželni zbor pooblaščen naložiti in izterjevati posebni davek na pivo, da si priskrbi na ta način novih p. trebnih dohodkov za pokritje raznih deželnih stroškov. Visokost tega davka pa določi deželni zbor s posebnim sklepom, kateri sklep bode pa šele takrat veljaven, ko zadobi najvišje potrjenje. To pa bode vsakrat potrebno, ako bi hotel deželni zbor spremeniti visokost davščine. Ta davek pa se bo nalagal le na konsum piva. Produkcija in trgovina pa bodeta prosti tega davka. Prestopki proti določbam te postave se bodo kaznovali, ali z denarnimi kaznimi od 2 do 200 K, ali pa z zaporom od 6 ur do 14 dni. Pouk o izvrševanju te postave, ki se ima objaviti, sestavi sporazumno c. kr. namestništvo v Trstu in goriški deželni odbor. Postava stopi koj v veljavo.

Hudo zimo napovedujejo čebelarji, ker se letos čebelam posebno muči zamašiti špranje v svojih stanovih. Tudi meteorologi pravijo, da že 50 let ni bilo tako hude zime, kakor bo letos.

Več vojakov. — Vlada je v četrtki predložila načrt zakona, s katerim se določa za leto 1903 število vojaških novincev ter pomnožitev armade z nadomestni rezervisti. Novi načrt zakona je spolniten § 14. vojnega zakona z dne 11. aprila 1889. V smislu tega zakona je bilo za deset let, torej do leta 1899, določenih za vsako leto v Avstriji 59.024 vojaških novincev za stalno armado in mornarico ter 10.000 mož za deželno brambo. Že leta 1899 je vlada zbornici predložila načrt zakona, da bi se z ozirom na novo ljudsko število in pa večje število prebivalstva za nadaljnih deset let pomnožilo tudi število vojaških novincev. Toda ta prememba zakona ni prišla v razpravo in državni zbor je le začasno dovoljeval zadnja tri leta vojaške novince.

Novi načrt pa obsega tudi pomenljive nove določbe, ki v širših krogih prebivalstva ne bodo napravile veselja. Z novim zakonom naj bi se namreč stalna armada pomnožila že s tekočim letom za 20.000 mož in s 1. oktobrom 1903 zopet za 20.000 mož, ki naj bi se uzeli iz zadnjih treh letnikov nadomestne rezerve, torej iz rezervistov, ki so bili letos, lani in predlanskim potrjeni ter prideleni rezervi. Od teh 20.000 mož bi jih dala Avstrija 11.450. Ogerska 8850; dalje pa še zahteva vojna uprava za avstrijsko deželno brambo 4500 nadomestnih rezervistov.

Kakor kažejo neka znamenja, upejala je vojna uprava celo zadevo tako, kakor da bi bila popolnoma gotova, da se gorenji zakonski načrt v državnem zboru sprejme. Eno takih znamenj je to, da so se pri nas vsi letošnji nadomestni rezervisti razun onih, ki so v zmislu §§. 33, 34 in 60 vojaškega zakona iz leta 1889 radi družinskih razmer prišli v rezervi, uvrstili med topničarje, kar se ni do zdaj nikdar zgodilo, kar je popolnoma naravno, ker pri topničarjih se ne izvežbajo ljudje v osmih tednih. Drugo znamenje je tudi to, da se niso ti rezervisti poklicali kakor drugi že prve dni, marveč še le 27. oktobra, češ, predno poteče osem tednov, bo zakonski načrt sprejet in nadomestni rezervisti postanejo redni vojak.

Domači pešpolk št. 97 je dobil drugega poveljnika v osebi polkovnika Emila viteza Wagnerja iz istega polka. Dosedanji poveljnik, polkovnik Alfonz Bernath Bosutpoljski, je imenovan poveljnikom 2 gorske brigade v Trebinju.

Predrzen tat. — V nedeljo zjutraj šel je neki uslužbenec južne železnice v Trstu mimo nekega skladišča. Ko zaslisi v skladišču ropot stopi na vrata ter vpraša, kdo da se nahaja notri. V tem hipu pa priskoči k njemu neznan človek, ga zgrabi za vrat ter mu hoče zamašiti usta, kar pa se mu ni posrečilo. Napadeni uslužbenec začne klicati na pomoč. Ko se napadalec in napadanec borita in sta v borbi padla obadva na tla, se tam valjala in pestila, priteče neki drugi železnični uslužbenec in pomaga napadalca ukrotiti. Peljala sta ga k policijskemu oddelku, nahajajočem se na južnem kolodvoru. Tu so preiskali napadalca in našli pri njem 10 m fine jute, katero je vkradel v skladišču, kakor so se pozneje

prepričali. Tat je neki Peter B. doma iz Vivara, v blaženi Italiji. Spravili so ga seveda pod ključ.

Cerkveni tat prijet. — V petek je aretirani v Trstu policijski oficijal Titz nekega Buligattija iz Italije, ki je v noči od 7. do 8. septembra t. l. oropal kip Matere Božje v stolni cerkvi v Vidmu, ki je bil okinčan z dragoceno zlatnino in z briljanti.

Nesreča. — Strojevodja vlaka ki odhaja iz Trsta ob 7.45 min. zvečer in prihaja v Pulj ob 11. po noči, je zagledal med postajama sv. Peter v Šumi in Kanfanarom in sicer med seloma Kršanci in Prkačini žminske občine na tiru ležečega človeka. Bilo pa je preblizu njega, da bi zamogel popolnoma ustaviti vlak, predno je isti pridrdral do istega. Ker je ta človek na progi ležal tako, da je slonela njegova glava tik železniškega tira, ranil je vlak ležečega človeka na glavi. Ko se je vlak popolnoma ustavil skočili so iz vozov nekateri potniki, med njimi tudi neki zdravnik, vzdignili so nesrečnega ter ga položili v železniški voz. Spoznali so pa v njem brzovagnega nadzornika Petra Trobec, ki je nadzoroval železniško črto med Divačo in Puljem. Prepeljali so ga v bolnišnico v Pulj, kjer je kmalu potem umrl, ne da bi bil prišel k zavesti. Koj iz začetka govorilo se je o roparskem napadu. Ko so ga pa zdravniki preiskali, konstatirali so da Trobec ni umorila človeška roka marveč, da je povzročil njegovo smrt kak drugi slučaj. Trobec je namreč v petek popoldne v selu Kršanci pil. Bila je namreč sedaj tudi tam trgatav, ljudstvo, pa namreč hrvaško, je v Istri jako gostoljubno in tako se je zgodilo, da se je Trobec baje opil. Vrnivši se iz Kršancev proti Kanfanaru, hodil je kakor po navadi po železniškem tiru. Tu pa ga je vino premagalo in obležal je na progi, kjer ga je našel prejšnji vlak, ki je vozil po progi dve uri pred brzovlakom ter ga ranivši ga na vratu tilniku in hrbtu tako prevrgel, da je obležal na progi v tistem stanju, v katerem ga je kakor smo poprej omenili našel brzovlak.

Izdajateljsvo in uredništvo „Slovenca“ je prevzel g. dr. Ig. Žitnik. Od izdajateljstva je g. dr. Ev. Lampe odstopil vsled bolehnosti in ima sedaj samo soredništvo lista „Dom in Svet“.

Najinteligentnejši izmed inteligentnih, namreč g. dr. Tavčar je na shodu v Logatcu v svoji „dubovitosti“ stopil za korak naprej, ko je spregovoril tele besede: „Dr. Krek je debelo gledal morda radi obstrukcije, morda pa tudi radi tega, ker se mu je v mehurju voda zapirala. Vse skupaj je krulilo in krulilo, kakor poln svinjak lačnih mladih prešičkov“. Tako zna govoriti samo vodja slovenske inteligence!

Kri si je puščala s sekiro. — V Podkorenu na Kranjskem živi starka Jera Pečar, ki je bila pred nekoliko časom slaboumna, zato so jo morali domači imeti vedno pred očmi. Zdravniki ji niso mogli pomagati. Nekega dne pa so jo le pustili samo doma. To priliko je starka porabila, vzela sekiro ter si z njo presekala meso na roki pod ramo ondi, kjer se navadno pušča kri. Izteklo ji je mnogo krvi, tako da so jo morali odpeljati v ljubljansko bolnišnico. No, tam je ozdravela in povrnila se jej je tudi pamet.

Blažena Italija! — Italijanski list „Gazetta dell' Emilia“ prinaša zanimiv članek o Italiji, v katerem pravi mej drugim: „Statistika sodišč v Italiji govori glasen govor, katerega je težko slišati a še težje ga razumeti. Zadnjih deset let je bilo v Italiji izrečenih en milijon obsodb na ječo, a tretjina od njih na podlagi krvavih zločinov. Smrtne obsodbe so se od l. 97—99 na 1900 pomnožile od 3200 na 4000 in še naraščajo, — tako skupnost umorov cele srednje Evrope ne doseže števila onih v Italiji. So pač lahko ponosni naši neodrešenci na to svojo „kulturno“ Italijo!

Vedno le „pristno“. — Ne malokdaj izraža kdo pri nakupovanju željo, da bi dobil samo „pristno“ blago. Kaj pa je pravzaprav „pristno“? S tem označujemo „prvotno“, „prvo“ blago, ki je izdelano tako, kakor ga je hotel izumitelj. V današnjih dneh pa kaj radi „posnemajo“ novo, dobro stvar, ki ima kaj uspeha, ter prodajajo posnemek kot „prav tako dobrega“, časih celo kot „boljšega“. To se godi zlasti pri živilih, najsi je upravitelj najbolj važno, da se odjemalec ogiblje „nepristnim“ izdelkom. Ko se je pred več nego deset leti Kathreinerjeva Kneipova sladna kava spričo nenavadnih svojih prednosti čudovito hitro udomčila v rodbinah, so se takoj pojavili posnemalci, da bi navadne pražene izdelke, ki so bili le po zunanosti podobni pristnemu blagu, prodajali kot „enako dobre“ in tako kupčevali v svoj prid. Seveda ni trajalo slepenje nikoli dolgo, zakaj naše

gospodnje, ki so se dale enkrat ali dvakrat „pregovoriti“, da so poizkusile posnemek, so kaj hitro opazile veliko razliko v okusu. Ali če eden neha, začne zopet drugi, zato ravna vsaka gospodinja pametno, če ob nakupu sladne kave vselej pristavi: „Pa le pristno Kathreinerjevo“ v znanih Kathreinerjevih zavojih. Zakaj samo ta ima priljubljeni, prijetni okus, ki se močno bliža okusu znate kave, in samo ta izboljšuje kavo, ki je že prišla v vsakdanjo navado. Tudi je „pristna Kathreinerjeva kava“ priznana najboljši nadomestek za zrnato kavo, kjer je ta zdravniško prepovedana. Kathreinerjeva kava je bila in je še zdaj pač najboljši, pristni izdelek, še danes nedosežen v svojih vrlinah. Zanj res velja toli izpričano geslo: „Pravo je zdravo“.

Loterijske številke.

13. oktobra.

Test 1 74 52 43 81
Line 14 70 32 21 27

Organist

se išče za Podbrdo ob Bači. — Potrebni podatki izvejo se v župnišču.

Župni urad v Podbrdu,

19. novembra 1902.

Romarjem na Sv. Goro
kakor tudi slavnemu
občinstvu v obče se
najljubše priporoča

kavarna „Central“ v Gorici

na Travniku tik cerkve
sv. Ignacija. Lastnik je
Filip Pečenko iz Ribem-
berga. Na razpolago ima
nad 100 časopisov, kava
in likerji najboljši, po-
strežba točna, čistota
izgledna, cene so ka-
kor v drugih kavarnah.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Velika zaloga

gotovih oblek

vsake vrste in vsake mere.

!!! Brez konkurence!!!

ANTON KRUSIČ,

trgovec in krojaški mojster

v Gorici, Vrtna ulica št. 26.

Centralna posojilnica

v Gorici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo,
sprejema hranilne vloge, katere o-
brestuje po 4½ p. l. mesečno; ne-
vzdržane obresti pripisuje koncu leta
h glavnici. Rentni davek plačuje po-
srojica sama.

Daje posojila udom na osebnih
kredit po 6% in na vknjižo po 5½.
Sprejema člane z glavnimi de-
leži po 200 K in z opravnimi de-
leži po 2 K.

Otvorja članom tekoče račune,
katere obrestuje po dogovoru. Za nala-
ganje in vračanje so na razpolago po-
ložnice c. kr. poštne hranilnice, tako da
je mogoče poslati denar brez poštnih
stroškov.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12.
ure zjutraj in ob ponedeljkih in četrčkih
tudi popoldne od 2—4 v ulici Vetturini 9.

Pisarniške in šolske potrebščine,

raznovrstni papirnati stvori

po najnižjih konkurenčnih cenah:

Molitvene knjige od — 24 v navgor
Žepni nožiči — 50 „ „
Mošnički za denar — 20 „ „
Tobačnice in smodčnice — 80 „ „
Zavitki, kuverte 100 — 50 „ „
Papir: pisemski 100 pol — 60 „ „
„ uraden bel 1000 pol 6 — „ „
„ za maslo ovijati kilo 1 40 „ „
„ za cigarete 100 snop 2 20 „ „
Posetnice s tiskom 100 1 20 „ „
Tiskovine za duhovnije in županije po
ceni „Narodne tiskarne“ v Gorici. —
P. s. Za povoljno postrežbo treba
v naročilu navesti približno ceno. l. d. l. d.

V Gorici G. LIKAR,

sredi Semeniške ulice proti Placuti 10.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal-
matinskih in isterskih vi-
nogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi vzorce.
Cene zmerne. Postrežba poštena.

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke

I. Zornik, — Gorica

Gosposka ulica št. 7,

prva in edina slovenska trgovina
za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše
skladišče vsakovrstnega perila, srake za
hrbolazce in kolesarje vsake velikosti,
jopice za telovadce, krasnih kravt v
vsakem slogu, nogavice, rokavice, životni-
kov (modercev), solčnikov, pihal, de-
žnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okras-
kov za obleke, svil za obleke in bluse,
vseh potrebščin za vezenje.

Priporočevalno najbolje kupova-
lišče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za
gospode), in modercev po vsaki meri in
zahtevi izvršujejo se točno.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7

v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,

izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.

Priporočata se svojim rojakom
v Gorici in na deželi, posebno pa
č. duhovščini in učencem srednjih
in ljudskih šol za obilna naročila.

V mirolilnicah

ANTON MAZZOLI

Gorica,

Gosposka ulica in tekališče G. Verdi
se prodaja

vse kemično čiste pridelke za
uravnanje vina, kakor tudi ka-
deča žveplena kislina za čistiti
vinsko posodo, namreč: sode,
čebre itd. itd.

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občin-
stvu v Gorici in z dežele.
Prodaja kavino primeso,
sladkor, milo, slanino, riž,
maslo surovo in kuhano,
olje, moko iz Majdičevih
mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Anton Fon,

klobučar in gostničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih

klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi
jedili.

Podpisani priporoča slavnemu ob-
činstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, raz-
lične moke iz Majdičevega mlinu v Kranju,
nadalje ima tudi raznovrstne pijače na
primer: francoski Cognac, pristni
kranjski brinjevec, domači tropinovec,
fini rum, različna vina, goršice (Senf.)
Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove
užigalice. — V zalogi se dobijo tudi te-
stenine trdke Žnidaršič & Valenčič v
Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko
spadajoče blago. — Postrežba točna in
po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

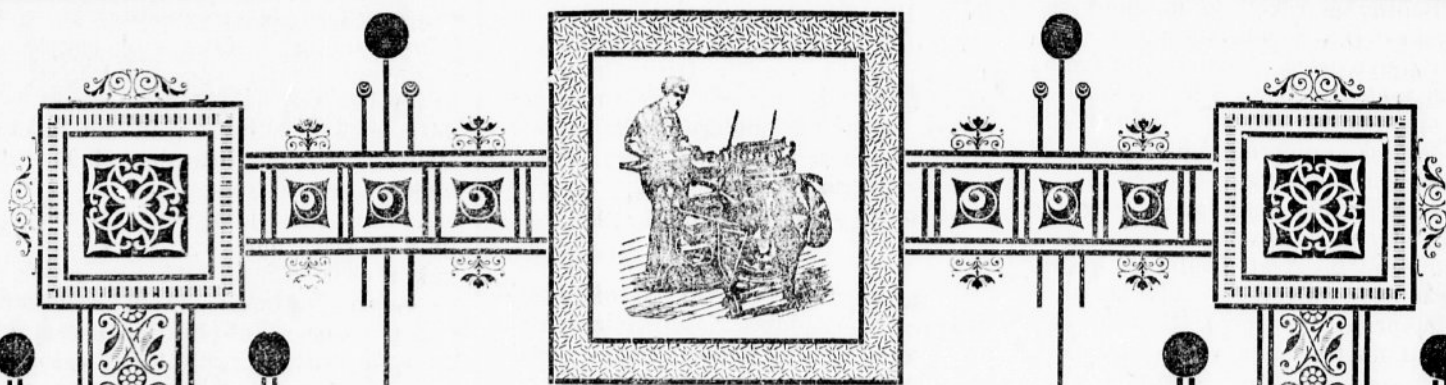
trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši.)

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici
Stolna ulica št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše,
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu.

„Narodna Tiskarna“

*** v Gorici, ulica Vetturini št. 9 ***

je preskrbljena z povsem novimi črkami,
okrasiki in finim papirjem, ter more pre-
vzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela
z zagotovilom točne in strokovno pravilne izvr-
šitve v moderni in okusni obliki po tako nizkih
cenah, da se ne boji nikake konkurence

V zalogi ima vse tiskovine za duhovnije, županstva in
druge urade na močnem papirju, ter na prodaj ima
knjige: Ilijado, Tri igre, za slovensko mladino in Zgodovino
tolminške šole

TISKA:

„GORICO“

ki izhaja dvakrat na teden
v dveh izdajah, ter stane
na leto 8 K, pol leta 4 K
četrt leta 2 K

TISKA:

„PR. LIST“

ki izhaja vsak četrtek ter
stane na leto 4 K, pol leta
2 K, za manj premožne
celo leto 3 K

TISKA:

brošure * * * * *
* * * * * diplome
trgovske račune
cenike * * * * *
vabila na karton
* * * * * in na papir
sprejemnice * *
* * * * * za društva
pisma in zavetke
s firmo * * * * *
* * * * * etikete
za vsakorano * *
* * * * * porabo
plakate * * * * *
v raznih barvah
* * * * * in velikosti
i. t. d.

TISKA:

* * * * * pobotnice
računske sklepe
* * * * * lične tiskovine
za industrijo * *
* * * * * trgovino
in obrt * * * * *
* * * * * posetnice
razne velikosti *
* * * * * in oblike
z zavetki * * * *
* * * * * zaročnice
in poročnice * *
* * * * * v elegantnih
skatljah * * * *
ter osmrtnice v
* * * * * raznih oblikah
i. t. d.

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto er ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.
Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Ceste v državnem proračunu.

Redna potrebščina za vzdrževanje državnih cest znaša za leto 1903 12.167.146 K, medtem ko je izražala za preteklo leto 1902 samo 11.759.467 K, torej 407.679 K manj. Od tega za leto 1903 preudarjenega zneska pride na Primorsko 480.800 K; in sicer znaša prispevek mestnim občinam, skoz katere vodijo državne ceste, 8.440 K; gradba, poprava in najemščina od hiš za cestarje in skladišč bo zahtevala 3.460 K; gradivo za posipanje in tlakanje cest bo stalo 180.000 K; navažno vzdrževanje cest in mostov požre 134.800 K; za kidanje snega na državnih cestah je proračunjenih 17.000 K (to je potrebno posebno na Bovškem, kjer sneg navažno tako visoko pade, da ni mogoče voziti; pa tudi drugod v hribih, posebno na Tolminskem, se to dogaja); nižjemu osebju pri gradbi in nadziranju državnih cest in mostov je odmerjenih 126.000 K; nagrade in podpore cestnemu osebju bodo znašale 2.900 K; nabava gradiva in cestnih potrebščin bo zahtevala 6.600 K; za odkup zemljišč bo zadostovalo 100 K; razni stroški so preudarjeni na 1.500 K; skupaj, kakor zgoraj, 480.800 K. — Redni stroški za vzdrževanje državnih cest in mostov na Primorskem so se v zadnjih desetih letih podvojili, to pa radi tega, ker je bila ta stroka državne uprave na Primorskem v prejšnjih časih zanemarljena in ker so krajevne okoliščine take, da je gradba in vzdrževanje cest jako draga.

Izredna potrebščina za ceste v letu 1903 bo znašala 4.546.773 K; od teh pride na Primorsko 365.400 K. Redna in izredna potrebščina za ceste v vsi državi bo znašala prihodnje leto 16.713.919 K, za Primorsko pa 846.200 K. Izredna potrebščina na Primorskem se porazdeli na razne ceste in kose cest, kakor sledi.

1. Kameniti most čez reko Avšo v Červinjanu je v slabem stanju, preozek za sedanji promet in prenizek, ko Avša naraste; zato se zamenja z novim železnim mostom, ki bo stal 50.000

K; v proračun za leto 1903 je sprejet prvi obrok v znesku 10.000 K.

2. Cesta s Knežeskoz Kluže do Bače ob Idriji — od okrajne ceste po baški do državne ceste po idrijski dolini — je neobhodno potrebna v olajšanje domačega prometa, kakor tudi v vojaškem oziru in radi bohinjske železnice, kateri treba dovažati raznih stvari. Radi tega se bo gradila že to jesen; stroški so preudarjeni na 180.000 K; od teh prevzame država 81.000 K; ostalih 99.000 K plača železniško podjetje, oziroma nekaj tudi cestni odbor tolminski; v državni proračun za leto 1903 je sprejet prvi obrok v znesku 16.200 K.

3. Koroška državna cesta ima pod Seli pri Platarju strm ovinek, ki promet jako otežuje; zato je vlada sklenila, da ga odpravi. Vse delo je proračunjeno na 36.600 K; v proračun za leto 1902 je bil postavljen prvi obrok v znesku 10.000 K; v proračun za leto 1903 je sprejet drugi obrok v znesku 15.000 K; ostalo pride v proračun za leto 1904.

4. Okrajna cesta ob hribu sv. Jurija pri Bračanu blizu Kormina se mora preložiti, ker je presterna in slaba. Stroški bodo znašali 30.800 K; k tem bo prispevala država 16.000 K; prvi obrok v znesku 8.000 K je bil sprejet v proračun za leto 1902, drugi obrok v enakem znesku pa v proračun za leto 1903. Ostalo prevzameta dežela in korminski okraj.

5. Državna cesta Fianona pri Lovranu v Istri je med kilometrom 580 in 584 preozka; njeno razširjenje bo stalo 32.800 K. Prvi in drugi obrok v skupnem znesku 28.200 K sta bila postavljena v proračuna za leti 1901 in 1902; ostali znesek 4.600 K se nahaja v proračunu za leto 1903.

6. Okrajna cesta med Barbanom in Labinom (Albona) v Istri je v narodno-gospodarskem in v vojaškem pogledu velike važnosti; a potrebna je poprave, ki je proračunjena na 305.344 K. Država bo prispevala k delu z zneskom 140.000 K; ostali znesek 165.344 K se razdeli v enakih delih med prizadete občine in med istrsko deželo. Državni proračuni za leta 1900, 1901 in 1902 so imeli obroke po 20.000 K za to cesto;

enak znesek je sprejet v proračun za leto 1903.

7. Državna cesta, ki pelje iz Trsta v Pulj, potrebuje od kilometra 08 do 27 poprav, ki bodo stale 624.000 K. Država bo prispevala znesek 285.000 K; drugo plača mestna občina tržaška. V državne proračune za leta 1900, 1901 in 1902 so bili sprejeti državni prispevki po 42.000 K; enak znesek se nahaja v proračunu za leto 1903.

8. Okrajna cesta z Volčjedrage čez Vogrsko ob Lijaku do državne ceste na šempaskem polju pri Ozeljanu, oziroma do Šempasa, bo stala ne glede na to, kar se plača za odkup potrebnega zemljišča, 90.000 K. Država bo prispevala k stroškom z zneskom 48.000 K; drugo prevzame cestni okraj goriški. V državnih proračunih za leta 1889 do 1902 se nahaja za to delo skupni znesek 32.000 K; v proračun za leto 1903 je sprejet nadaljni obrok 5000 K.

9. Kanalske obmejne ceste se vijejo v državnih in deželnih proračunih kakor morska kača brez konca in kraja; čas bi bil, da se z delom enkrat resno začne; vsa zadeva je zdaj v rokah k. r. namestništva v Trstu, oziroma stavbenega oddelka k. r. okrajnega glavarstva v Gorici. V obmejni pokrajini med Sočo in Idrijo (Judrio) sta nameravani dve cestni progi: prva z Vrhovlja čez Kobališče, pod Sv. Jakopom, skoz Lig, nad Kostanjevico na Srednje; druga od Golegabrda pri Mirniku do Britofa pod Strmcem pri Kostanjevici. Vsi stroški so preudarjeni v okroglem znesku 440.000 K; od teh prevzame država 80 od sto, ali 352.000 K; 10 od sto je prevzela dežela in drugih 10 od sto občine, po katerih pojdeti cesti. V državnih proračunih za leta 1899 do 1902 se nahaja v ta namen skupni znesek 110.000 K; v proračun za leto 1903 je sprejetih drugih 10.000 K, tako da samo državne denara je v ta namen na razpolago 120.000 K (lepa vsota!) brez tega, kar je dežela že več let zaporedoma stavila v svoje proračune. Občine, zainteresenti, oglašite se z vlogami pri namestništvu, da začne z delom; zdaj je pravi

čas, ko se polagoma zmanjšuje delo na polju!

10. Železni most čez Sočo pod sedanjim železniškim mostom pri Gorici je proračunjen na 765.000 K; v ta znesek so vračunjeni tudi stroški za dovozne rampe in za brambena dela ob bregovih, ki so potrebna. Državni proračuni za leta 1898 do 1902 so imeli v ta namen skupni znesek 600.000 K; v proračun za leto 1903 je sprejetih 130.000 K; kar še manjka, se pobota v proračunu za leto 1904. Velik strošek, pa tudi velika olajšava za promet med Gorico in spodnjimi Brdi ter Furlanijo.

11. Braniška cesta je proračunjena na 132.200 K; država je prevzela 102.600 K; ostalo plačajo dežela pa zainteresenti. V državne proračune za leta 1897 do 1902 je bil sprejet za to cesto skupni znesek 88.000 K; v proračunu za leto 1903 je postavljen še ostali znesek 14.600 K.

12. Državna cesta po soški dolini med Kobaridom in Trnovem (km 1108 do 1152) se predeluje že več let. Vsi troški bodo znašali 345.000 K. Od leta 1897 do 1902 je bil postavljen v ta namen v državne proračune skupni znesek 240.000 K; v proračun za leto 1903 pa nadaljni znesek 50.000 K.

13. Državna cesta iz Ušnika pri Čiginju čez Sv. Lucijo in Želin ob Idriji do Idrije na Kranjskem je sploh ozka in ima še nekaj strmih klancev; zato potrebuje še nadaljnjih poprav. Vsi stroški za razširjenje in predelanje te ceste so proračunjeni na približno 280.000 K. V državne proračune za l. 1893 do 1902 je bilo sprejetih v to svrhu 186.000 K; v proračun za leto 1903 pa zopet 20.000 K.

14. Okrajna cesta po baški dolini od Hudajužne skoz Podbrdo do kranjske meje na Petrovembrdu se dela že veliko let in se ima končati do 31. decembra t. l. Od leta 1888 do 1902 je stavila država za to cesto v svoje proračune skupni znesek 418.000 K, v proračun za leto 1903 pa 20.000 K; enak znesek 20.000 K ostane še za proračun leta 1904. Vsi stroški te ceste od Hudajužne do Petrovegabrda so proračunjeni na 485.400 K; država je prevzela 409.460

LISTEK.

Hajduk Slavčo.

Bolgarski: Ivan Vazov.

(Dalje.)

Volkana obstoji kot okamenela.

Slavčo se je ves tresel in njegove oči so prodirale z nekakim blaznim pogledom svojo žrtev. Ropar je namreč čakal trenutka, da bi zvalil Ahmed-ago k sebi. Na to ga je udaril z ogromno nogo v život. Za ta udarec je združil vso moč in prožnost svojih železnih kit, vso vzteklost razdražene zveri, zbesnelost vse zlobe, maščevalnosti in obupnosti. Preračunil si je najprej moč svojega udarca, da bi Turek niti ne jeknil. Ta udarec je imel odločiti o njegovem življenju, o njegovi rešitvi. In res, Turek niti jeknil ni.

„Volkana, vzemi mu nož in pre-reži mi vezi“ — reče Slavčo ženi.

Tedaj se je ta zavedla in se poprijela svojega dela. Mahoma prereže vezi, s katerimi je bil privezan mož k stebri.

„Čakaj, zdaj še to...“ — reče in hoče prerezati tudi vezi, s katerimi so bile

„Ni treba“, reče mož in ta trenutek napne vso svojo moč, da so vezi počile in razpadle.

Ko je bil Slavčo tako prost vseh vezij, skoči k Turku, vzame mu samokresa in si jih natakne za pas, potem pograbi še nož iz tresočih se ženinih rok, zabode Turka v prsi ter odpre vrata.

„Čakaj, jaz pojdem naprej“.

In skočil je na stopnice, da bi si napravil pot.

Stražnik je dremal na stopnicah, zagrnjen v plašč. Ko začuje nagle korače blizu, vstane in zakliče:

„Ali si ti, Ahmed-aga?“

Tedaj se obrne Slavčo na najvišji stopnici ter mahne beriča z jataganom po glavi, da je zaspal za dobro.

Vrata so bila zaprta. Tema je bila dosti gosta. Slavčo je bil v zadregi. Ali po kratkem premisleku pelje ženo k staji, zavijti se na njeno ravno streho, poda ženi roko; ona spleza za njim in tako skočita na ulico.

Ta hip se prebudé psi v dvorišču, bodisi, da je stražnik bil zakričal na stopnicah, ali pa, da je kaj zaropotalo, ko se

zavohale kri, so jele strašno lajati in zavijati; in ni trajalo dolgo, pa se je glasilo po vsej vasi zlovestno pasje lajanje, po dvorišču čorbadžega Neda pa klici in javkanje beričev.

V.

Bilo je že popolnoči, ko sta dospela naša beguna v okolico Vlaškega sela, do notranjosti Stare planine. Slavčo ni pustil žene v Belem Melu; vedel je dobro, da bi morala trpeti mesto njega turško osvetoželjnost. Nikakor bi se jej ne bilo posrečilo, prepričati Turke, da je nedolžna radi Ahmed-agove smrti. Saj bi bil razumel vsak otrok, da ga je le ona umorila, da bi si rešila moža. O tem premišljevala nista; pobegnita sta torej oba, iščoča rešitve. Pri tem pa nista pomislila, kake posledke bo imela Volkanin beg. Še le ob svitu, ko sta počivala na gorskem obronku — na plogu, ki ga je zagrinjal od vzhodne strani bukov gozd — sedaj sta se domislila, kar sta bila prej pozabila. Volkana se je spomnila sina in koč. Tedaj vse to sta prepustila usodi na dobro srečo. V Belem Melu nista imela sorodnikov; nista se mogla nadejati, da nekdo za njuno

sti, se ju polasti nova huda skrb.

„Ali, kaj pa bo z Vladkom in hišo?“ — vzklikne žena bolestno in tužno.

„Vrag vzemi hišo!“ — zamrmra Slavčo, ter si pritruje bolje opanke.

„Slavčo, ti nisi skrbel za živinico, in zato ti ni žal za njo“, omeni Volkana. „Pa kaj skrbi hajduk za dom?“

„Žal mi je le za Vladka... Kočo vrag vzemi!“

Slavčo se zamrača in zre pozorno med bukve, kakor bi bil tam kaj opazil.

„Saj sem ti pravila o Vladku, mož“, reče Volkana. „Kdo pa bo skrbel zdaj za siromaka?... Ubijejo ga... Ali kaj pa počneva zdaj, Slavčo?“

„Kaj počneva?... Naprej pojdeva“.

„Pojdeva, pojdeva — o Bog!... Pa Vladko?“ — vzdihne Volkana; ko pa opazi resen pogled Slavčev, takoj umolkne.

Bilo je očitno, da je imel Slavčo vzrok, če je bil resen; gotovo ga je vznemirjala slaba slutnja.

Bližalo se je jutro. Na vzhodu se je rdečilo. Jutranji veter je zavel in zasumljal tiho po bukvinih vejah. Oddaljeni glasovi razgovorov se slišali po dolini.

K, cestni odbor tolminski 10 od sto, to je 48.540 K (kateri znesek pa država predplačuje); ostali znesek 27.400 K plača državna železniška uprava, ker je ta cesta velike koristi za dovažanje raznih potrebščin bohinjski železnici.

Od Petrovega brda se bo cesta nadaljevala po soriški dolini v Podrožje na Kranjskem ter se predloži in popravi sedanja cesta od Podrožja do Zalegaloga proti Železnikom, ki ima zvezo s Škofjo Loko. Vse to delo je proračunjeno na 360.000 K; od teh prevzame država 232.600 K; ostali znesek 127.400 K pokrijejo državna železniška uprava, dežela kranjska in cestni okraj škofjeloški.

Iz tega se razvidi, da državni proračun za leto 1903 se precej ozira na cestne potrebe v Primorju. Menimo, da se ne motimo, ako rečemo, da so naši državni poslanci pripomogli k temu, da se vlada ozira na naše potrebe zdaj bolj nego prej.

Avstrijski Slovani in pangermanska jeza.

Za nas avstrijske Slované so se faktorji v svetovni politiki že večkrat zanimali in so svetovni listi tudi že razpravljali o naših političnih razmerah. Nepristranski politiki so izrekli tudi ostro sodbo nad našimi političnimi nasprotniki, ki nas hočejo izbaciti z zemljevida, ki pa za to nimajo drugega povoda nego svojo politično obojnost in gospodarsko nenasitnost. Ali vsikdar, kadar se je kak pravičen glas pojavil kot naš zagovornik, vsikdar so se vzdignili nasprotniki vseh barv in so zopet potepali utis, ki ga je napravilo opozarjanje na naš opravičeni obstanek.

Tako se godi tudi v teh dneh, ko je članek češkega politika dr. Kramáře v angleškem listu „National Review“ obudil pravcato senzacijo v vseh širjih političnih krogih. Članek dr. Kramáře „Evropa in češko vprašanje“, katerega smo na kratko omenili tudi mi v svojem listu, imel je ta vspeh, da se danes iz nova evropsko časopisje zanima za boj Čehov in v obče vseh avstrijskih Slovanov proti aspiracijam Vsenemcev v naši državi.

No, pangermanski listi so iz početka prezirali članek mladočeškega politika. Ko pa so videli, da so besede dr. Kramáře naredile povsodi globok utis in da posvečujejo članku svojo posebno pozornost odlični politični krogi, so tudi Vsenemci dvignili svojo glavo. Prepričani o resničnosti dr. Kramářevih besed, mislili so nemški časnikarji, da je najbolje ugriz-

svoje prvo gibanje in trepetanje. Bilo je slišati peteline iz Vlaškega sela; njih kotajoče petje je prvo vznemirilo zaspani vzduh. Nad glavama beguncev je zašustelo nekoliko vejic, neki ptiček je zibnil med njimi, pa obsedel na veji, pričakujoč zornega svita. Slavčo in Volkana sta malo umolknila. V njunih dušah so se podile težke misli. Obkroževala in stiskala ju je popolna negotovost. Dan ju je dosegel v teh gorah, gola, lačna, zasledovana, brez varstva. Volkana je prav bridko vzdihala. Vladko je napolnoval njeno dušo, oči pa solze. Ločenje od ljubljene otroka, je bilo za njo neizrečeno bridko; ali vendar se ni upala plakati pred Slavčem, kajti tudi njegovo čelo je bilo naoblačeno in tudi njega so trpile iste, ali morda še hujše misli. Morda se je pa še vedno bal Turkov ter opazoval, ali ne žuga nevarnost.

„Slavčo, kaj pa poslušaj in opazuješ?“ vpraša ga.

Slavčo je zares nenehoma poslušal in nemirni izraz ni izginil z njegovega obličja, in čim bolj se je bližal dan, toliko bolj očitno je kazal. Hajduško uho mu je bilo zbistreno vsled dolge vaje in navade, opazilo je tudi najneznatnejši glas okrog sebe; njegov občutni bobenček je spoznaval tudi najmanjši šum ali drug nerazločni in nejasni glas, in razumel je,

niti v to kisló jabolko in iti s ponosnim molkom na dnevni red preko resnic, katerih jim je zasolil dr. Kramář. Ali to nemško molčanje je delalo zabavo poštemu časnikarstvu in isto je začelo uprav izživati nemške liste ter jih pozivati, naj ovržejo dr. Kramářeva izvajanja v kateri koli točki kot nedosledna.

In zares nekaj berlinskih bolj važnih istov se je začelo truditi, da vsaj oslabi utis Kramářeve študije o češkem vprašanju. Najprej jim je bilo do tega, da vsaj v angleških krogih zatro mnenje, katero je moralo ondi vzbuditi presojevanje češkega politika o evropskem vprašanju. Z uprav satansko hudomušnostjo so začeli opozarjati Angleže, češ da je nevarno zanje, ako bi se pustili prevladovati po argumentacijah češkega politika, ker take argumentacije so le zmoezne osokoliti — Irce proti velikobritanskemu imperijalizmu. S to svojo „argumentacijo“ so pa ti vsenemški časnikarski mazači pač naredili ponesrečen poskus, da primerjajo nezadovoljne avstrijske Slované z nezadovoljnimi Irce ter velikonemške halucinacije v Avstriji z angležkim imperijalizmom, ter so s tem iz nova povedali, kaj prav za prav hočejo ti vsenemški sanjači. Seveda se resni angleški čitatelji dr. Kramářevega sestavka na glas smejejo tem pangermanskim sofistom in stavijo vprašanje: kje se nahaja med odnošaji Irske nasproti Angliji in pa med borbo avstrijskih Slovanov proti pangermanskim zahtevam kaka primera — tertium comparationis? Sicer je v resneje angleške kroge že našlo pot prepričanje, da bi bilo za Anglijo mnogo boljše, ako bi sledila Gladstonovemu nasvetu in bi se omogočili odnošaji, ki bi zažlovoljili Irce in jih pomirili.

A podobnih glasov ne nahajamo med Vsenemci, kar se tiče avstrijskih Slovanov. Dočim je stokrat dokazano, kaj namerava Nemčija napram Avstriji, imajo neki pruski listi še to čelo, da odločno ugovarjajo — seveda le na videz! — trditvi, da se ima nemški „Drang nach Osten“ izvesti na razsuti habsburški monarhiji, z aneksijo nemških krajev Avstrije, s ponemčenjem nenemških narodov v Avstriji in z brezobzirnim odstranjenjem vseh zaprek, ki se stavijo vresničenju pangermanskega ideala od Belta do Adrije.

Vsenemci se najbolj hučujejo na dr. Kramářa, ker je v svojem članku odkril, da je boj češkega naroda samo boj prednje straže v boju velike večine avstrijskega prebivalstva nasproti umetni premoči Nemcev in proti težnjam nemških strank za čim tesnejo zvezo z nemškim cesarstvom na račun samostojnosti in zgodovinskega položaja habsburške monarhije. Ti ljudje besnijo zdaj, ker je dr. Kramář z bakljo resnice in brezobzirno osvetlil nemška zavijanja nasproti opravičenim zahtevam Hrvatov in Slovencev ter dokazal, koliko so grešili Nemci na tem, da so južni Slovani naše monarhije zaostali v prosveti in oni narodi, katere v borbi za narodni obstanek tesno spaja tudi zvestoba do vladarske hiše. In ravno solidarnost avstrijskih Slovanov v prizadevanju, da se ob izpolnjenju njihovih opravičenih zahtev tudi utrde njihova ljubezen do monarhije in dinastije habsburške, — ravno ta solidarnost najhujše grize razkrinkane pangermane in zaradi tega z nekaterimi frazami skušajo oslabiti utis dr. Kramářevega članka. —

Mej tem ko so se Vsenemci s svojo jezo pa še bolj razkrinkali, si lahko dr. Koerber, ki se ravnokar pogaja s češkimi prvaki o jezikovnem vprašanju, vzame baš dr. Kramářev članek za nekako navodilo svojemu prizadevanju za ureditev češko-nemškega razmerja.

Zares, ta politična medirga je prišla uprav o pravem času, da merodajni krogi na Dunaju še bolje spoznajo prave vzroke, zakaj ne pride do miru mej Čehi in Nemci in zakaj se sploh ne razvijata stvari v naši monarhiji na zdravi naravni podlagi.

žrtve nemškega imperijalizma, zato nas vsporejajo v svoji veliki domišljavosti z Irce ter nas smatrajo za kaznjive upornike proti „veliki vsenemški ideji“.

Kako temeljito pa jih bode varala ta domišljavost, o tem naj jih uveri dejstvo, da nismo baš tako osamljeni, kakor bi oni želeli, marveč da z našimi kulturnimi zahtevami soglašajo ves kulturni svet.

Dopisi.

V Kanalu, 20. oktobra. — Splošna želja ljudstva kanalskega okraja je, da bi se moglo izvedeti, ali bode dovoljena prodaja prešičev na kanalski sejm 3. novembra t. l. ali pa bo kakor leta 1901, zabranjeno (in sicer nepričakovano zadnji dan) ljudstvu na veliko škodo.

To bi ljudstvo rado vedelo poprej, da se bo znalo zadržati in izogniti se nepričakovani zmešnjavi in prevari. Ljudstvo ne sme trpeti škode, zavoljo nemarnosti nekaterih. Svoječasno je bilo v tej zadevi že ukazano od višje oblasti (od c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici) kaj naj se zgodi; ali do danes se ne vidi nobene priprave v tej zadevi. Kaj to pomeni?

Več občanarjev.

Od nekod, 16. okt. Izv. dop. — (V blagohotno vvažanje marsikaj; razne ponudbe.) — Kakor napreduje svet v vedno novih in koristnih iznajdbah, tako se tudi prikazujejo vedno nove bolezni, kakršnih prej na svetu ni bilo. Novošegno življenje, ki se lovi in dirja po gmotnem dohivanju, stavlja tako velike zahteve telesu in duhu vsakega posameznika, da je umevno, ako je v kulturnih državah, kakor je statistično izpričano, skorej polovica vseh ljudi bolnih, bolnih ali bolehalih v tem smislu, da ta ali drugi od njih telesa ne opravlja na gladek način svoje službe. Pri tem na vseh tisti duhovnega in obrtnega življenja vladajoči srditi tekmovalni borbi sodeluje vsakdo toliko časa, dokler more in gre, in večji del ljudi zanemarlja le prepogosto to, da bi podelil svojemu telesu potrebne počitke in oskrbe, ki je za ohrambo zdravja potrebna. Ali ker se ne vvažuje rek: „Principiis obsta“, ker ne pazijo na znamenja ali prikazke bolezni, ki se razodevajo v pogostih prehlajenjih, slabem prebavljanju, v nemirnem, malo okrepčajočem spanju itd., in ne postopajo proti istim pravočasno in kakor treba, zato se te razne nove bolezni, mesto da bi se koj v začetku vničile, pa razširjajo ter mučijo toliko ljudi, kakor se to res dejansko godi.

Najbolj razširjeno zlo je protin in trganje po udih in kosteh (arthritis) in v novejši dobi mnogotero bolehanje čutnic, tako imenovana „nervoziteta“. Proti tem raznim prikaznim čutniških boleznih se vpotrebjujejo razna zdravila, zlasti raznotere rudniške toplice, katere obiskovati je pa le malokomu mogoče — radi velikih stroškov, ki so z njimi združeni. Kakor pa napreduje veda o elektriki ter se ista izkorišča za razne naprave in nove znajdbe v splošno korist človeštva, tako so zdravniški preiskovalci in opazovalci došli na to, da ista ozdravljenje raznih živčnih ali čutniških bolezni zlo pospešuje. In kdo bi temu ne pritrdil? Dobro pa bi bilo, da se o teh novih „aparatih“ izrečejo zdravniki-strokovnjaki, da se ne izžema bolnikom denar brez koristi, in to tem bolj, ker je navada, da se vsaka nova znajdba razupije kot nedosegljiva, akoravno se pozneje mnogokrat pokaže, da je vse vsaj pretirano, če ne nično, kakor je bil zaslovel pred malo leti oni znani „serum“ proti jetičnim boleznim slavnega (?) dr. Kocha v Berlinu, ki je potem, ko je dovolj denarja od „namazanih“ bolnikov potegnil, pobegnil v — Egipt, kakor so pisali tedaj časniki!

Da pa ne bode predolg ta vvod, naj povem, da že nekaj let sem pošiljal neka tvrdka (Adolf Winter) v Stetin u knjižice, v katerih proroča proti vsem

trične verižice“. V tej knjižici stojé te-le besede na čelu: „Krv je življenje, elektrika pa je življenje krvi“. Knjižica hvali iste verižice, katerih en komad stane 10 K, dva komada pa 18 K, da so pripoznano najboljšo sredstvo proti vsem živčnim boleznim, živčnemu glavu — in zobobólu, slabostim, nespanju, proti bledici, brezkrvnosti ali pomanjkanju krvi, proti gostitvi krvi, živčnim boleznim želodca, tripanju srca, naduhi, krču, influenci itd. Iznajdnik teh galvanoelektričnih verižic Adolf Winter, bivajoč v Stetinu na Pomeranskem*) Oberwieck-Strasse 73, je vsled te novejša svoje iznajdbe postal v malo letih velik bogataš, menda je že milijonovec; kajti bahá se, da se teh verižic poslužujejo odjemniki gor do znanih plemenitaških rodbin; celo kraljica Rumunska Elizabeta se jih je posluževala in železni kancelar knez Bismark svoje dni. Dalje je navedeno imenoma vse polno drugih plemenitašev, knezov, grofov, in viših vojaških dostojanstvenikov, kakor tudi 33 civilnih in vojaških zdravnikov iz Avstrije in iz „Rajha“. Ako je le polovica ponašanja z vspehom tega aparata resnična, in kakor pričajo razna spričevala bolnikov, — eno je tudi iz Loma pri Tolminu 1897 l. — mora že nekaj na tem biti; vendar bi ne bilo napačno, da bi koji naših vrlih zdravnikov-strokovnjakov, ki se bavi z elektiziranjem bolnikov, preiskal natančneje iste verižice, ni li ta nemška iznajdba na pol — ali cel švindol, — slepilo za izžemati a la dr. Koch denarce iz žepov ubogih bolnikov-trpinov? Proti enakim gor omenjenim živčnim boleznim je pa zopet iznašel neki drugi globoki nemški mislec, župnik Eduard König, neko po vsem novo „najboljšo zdravilo“ in še proti mnogim drugim raznoterim živčnim boleznim z imenom: „Krepčalo za živce“ ali „Nervenstärker“, katerega steklenica stane 4 marke ali 4 Krone 80 vinarjev. Poleg tega se ponuja ubogim, spričanim bolnikom, ki je ne morejo plačati, isto zdravilo zastoni. To pa je že nekaj. Tudi ta nemška znajdba naj bi se nesebično preiskala, koliko in je li kaj resnice na tem, kajti tako imenovana „deutsche Biederkeit, deutsche Gründlichkeit und Treue“, je le prerado zgolj nemška baharija. Skušnja pa uči pisca tega, da se mnoga zdravila v časopisih hvalijo, pa s tem večidel brez vidnega vspeha se pri prostemu ljudstvu izžema le pretrdo prisluzeni denar iz že itak medlih žepov! Enakih tako imenovanih radikalnih sredstev proti raznim ali vsem „boleznim“ tudi razni lekarnarji ponujajo na prodaj betežnikom, kateri se premnogokrat brezvestno izkoriščajo, kakor uči skušnja. Kaj bi rekel k temu starovečni Eskulap, pokrovitelj zdravilske vede in zdravnikov!

*) Stetin, glavno mesto Pomeranskega, (nad 50.000 lj.) na izlivu reke Odre, vsa pokrajina Pomeranska je bila nekdanj slovenska; a nemški „junkjerji“ so jo siloma ponemčili, kakor vse ostale severne polabske Slované med Vezero in Vislo. To je pravi: „Furor teutonicus!“ Pis. —

Politični pregled.

Državni zbor.

V prejšnjih letih so bile interpelacije v državnem zboru bolj redke in tudi zaradi tega bolj važne, ker je vlada skoraj na vsako interpelacijo odgovorila. Danes pa se je število interpelacij v državnem zboru tako nagromadilo, da vlada skoraj na tretjino interpelacij niti ne odgovori. Ker pa hočejo nekateri poslanci, da se vlada vendarle izjavi o raznih dogodkih, kateri se jim zdijo važni, poprijeli so se, da dosežejo svoj namen izdatnejšega sredstva. To sredstvo so pa ravno nujni predlogi, kateri morajo po poslovniku priti na vrsto pred vsako točko dnevnega reda. In tako je bilo v državnem zboru tudi v petkovi seji. V tej seji bi imela priti po dnevnem redu kot prva točka, razprava, o dr. Koerberja izjavi gledé stališča, katero zavzema vlada nasproti rešitvi češko-nemškega jezikovnega vprašanja. Ali, ker sta bila tu dva nujna predloga, morala se je ta razprava preložiti na drugo sejo. Nujna predloga pa sta bila in sicer: prvi poslanec Voglerja in Schmeijerja, naperjen proti dunajskemu magistratu in nižje avstrijskemu namestništvu zaradi volilnih imenikov,

tiskati ter jih razdeliti med volilce. Ker ni taka zahteva dunajskih liberalcev v postavi utemeljena, je zbornica temu nujnemu predlogu odrekla nujnost. Da je bilo za to razprave veliko krika in vika in vse polno najgrših psov, to je pri današnjih dunajskih parlamentarnih razmerah umevno vsakomur, ki se ž njimi peča. Drugi nujni predlog pa so stavili poslanci Ofner, dr. Vasilco in dr. Straucher, da se razveljavi sklep disciplinarnega senata pri Lvovskem sodišču, vsled katerega je bil, odpuščen iz službe rumunski poslanec dr. Lupu zaradi njegove brošure naperjene proti nekaterim visokim uradnikom pri bukovinski deželni vladi, ter proti nekaterim bukovinskim deželnim poslancom. Dr. Lupi je bil namreč brez vsake pokojne postavljen na cesto, ne da bi se poprej vprašala poslanska zbornica, katere člen je dr. Lupu, ali se sme proti njemu postopati. Ker tako postopanje nasprotuje določbam § 16. temeljnega državnega zakona, kar so poslanci dr. Stransky, Ofner in dr. Menger jasno dokazali, je zbornica nujnost tega predloga soglasno sprejela, ter ga izročila vstavnemu odseku, da v 8 dneh zborači o njem poroča. S tem je bila petkova seja končana in prihodnja seja bo danes.

Demisija justičnega ministra.

Uradna „Wiener Zeitung“ od sobote je prijavila dve lastnoročni cesarjevi pismi. Prvo namenjeno ministerkemu predsedniku dr. Körberju drugo pa justičnemu ministru grofu Spens Bodenu. V prvem pismu je rečeno, da je cesar vzprejel odstopko justičnega ministra, ter izročil vodstvo tega ministerstva dr. Körberju. Drugo pismo pa odslavlja justičnega ministra Spens Bodena ter mu priznavač zasluge naznanja, da mu je vzrak cesarjeve nadalje naklonjenosti podeljen veliki križec Leopoldovega reda.

Dalmatinski Italijani užaljeni.

Med lahoni v Dalmaciji, posebno onimi v Zadru, vlada nepopisno razburjenje. Zgodilo se jim je nekaj nečuvnega: grb na italijanskem konzulatu jim je nekdo onesnažil. Italijanski konzul je takoj hitel k namestniku baronu Handlu, da se tam pritoži in vloži ugovor v ime Italije. Baron Handel seve ni mogel nič drugega obljubiti, nego da bo krivce strogo kaznoval. Morda jih zasači celo v italijanskih vrstah, ki so se poslužile kake fakinaže, da morejo sedaj udariti po Hrvatih. — Seve če pa avstrijski lahoni pokažejo svoje kulturo nad avstrijskim grbom ali zastavo, pa ne sme biti nihče užaljen.

Ogrski parlament.

V ogrskem parlamentu se vrsti napad za napadom na Avstrijo in na cesarja. Tem napadom dajata največ povoda kvotna svota in pa nagodba. Poslanec Beöthy je rekel, da ne more zapopasti, kako da je mogoče naprtiti Ogrski tako veliko breme, kakoršno je kvotna svota, ki meni nič, tebi nič, le tako z jednim narodnim lističem. Tu je imel v mislih cesarski autograf. Dalje je očital vladarski hiši, da je ista preveč naklonjena Avstriji. Rekel je, da se nagodba ne more sklepati z Avstrijo, ker jo tam diktirajo zgolj birokrati. Očital je Avstriji navaležnost do Ogerske, zato ker ji je poslednja priborila ustavo. Da, da, ogrska nesramnost postaja vedno večja.

Ruska carska dvojica v Italiji.

Iz Petroburga poročajo, da se poda ruska carska dvojica prve dni decembra v Inozemstvo. Pri tej priliki se pripeljeta ruski car in carica tudi v Italijo, kjer se snideta z italijanskim kraljem in kraljico v Napolju.

Burski generali v Parizu.

Dne 13. t. m. došli so burski generali Botha, Devel, Delarey v Pariz. Namen njih potovanja v francosko stolnico je isti, kakor drugod, namreč, da nabere milodarov za svoj narod. Brezvestni Angleži so prelomili ob sklepanju miru dano besedo, da povrnejo Burom vso škodo in jim zopet obnovijo farme. Minister za kolonije Chamberlain se je generalom v Londonu malo ne rogval v lice, ko so ga spomnili danih obljub. Zaradi tega prošijo slavni zmagovalci nad Angleži pri drugih narodih podpore za naprave, katere bi bili dolžni storiti Angleži. — V Parizu generali niso bili posebnostno sijajno sprejeti, ker se oficijelna Francija noče še bolje spreti z Anglijo. Pač pa je navdušeno sprejelo na kolodvoru v Parizu na tisoče broječe občinstvo. Predsednik buršilskega odbora Pauliat jim je izročil 75.000 frankov za burske otroke. V hotelu, kjer so izstopili, sprejeli so generali veliko število deputacij. Zvečer pa je bil velik dinéj, na katerem je rekel Botha, da južno Afriko zamorejo dobro upravljati jedino le južno-Afričani. Dewet je rekel, da ne vzame več orožja v roke ter da ima potovanje generalov jedino le za razvedanje.

Domače in razne novice.

Promocija. — Gosp. Rihard Jug, sin solkanskega nadučitelja g. Tomaža Juge, je bil promoviran dne 18. t. m. na graškem vseučilišču za doktorja vsega zdravilstva. Čestitamo!

Imenovanje. — Sodni pristav g. Teodor Stegaj je imenovan za deželno sodnega tajnika ter je pridelen deželnemu sodišču v Trstu.

Odlikovanje. — Velečastiti gospod Franc Korošec, nadžupnik pri Sv. Križu tik Slatine, je bil od biskupa Jos. J. Strossmayerja s pismom z dne 16. sept. imenovan konzistorijalnim svetovavcem djakovske škofije s pravico, nositi rdeč pas. — Povodom tega se je podal omenjeni gospod odlikovanec še s tremi svojimi duhov. sobratji — tvorili so pevski kvartet — v Djakovo, da se slavnemu biskupu osebno zahvali za to čast; pri tej priliki je daroval na krasnem narodnem traku vsitih 200 K v zlatu v korist dijaškega semenišča v Osijeku, ki je najnovejšo Strossmayerjevo delo.

Umrli je v Gradcu vseučiliški profesor dvorni svetnik pl. Krones.

Za „Šolski Dom“ prejelo upravnistvo: preč. g. Vinko Mežan, kurat v Lokovcu namesto venca na grob ranjenemu dr. Jos. Pavlice 10 K (ravno toliko za „Alojzijevisče“).

Srečna hvala!

Rodoljubom. — Z izredno požrtvovalnostjo vzdržujejo goriški Slovenci učne zavode društva „Šolski Dom“, v katere zahaja na stotine slovenskih otrok, ki bi bili drugače brez pouku, ali pa bi izgubili svojo narodnost. Društveni odbor se je mnogo prizadel, da bi spravil te razne zavode v tako varno zavetje, da bi bili rodoljubi oproščeni tega izrednega narodnega davka; ali to se mu ni posrečilo. Zato se obrača tudi letos do rodoljubov v mestu in na deželi za nujno prošnjo, naj blagovolijo še dalje podpirati te prepotrebne in prekoristne učne in vzgojne zavode z mesečnimi ali z letnimi ali kakoršnimikoli doneski. Mesečni doneski dajejo odboru možnost, da ima nekoliko pregleda s dohodkih, katere sme pričakovati, že naprej ter lajšajo tudi rodoljubom darežljivost, ker ne zahtevajo vsega zneska h kratu ampak v delih po obrokih. Samo plače in nagrade učiteljskemu osebju znašajo na mesec okroglih 1200 K. Ako bi imelo društvo primerno število dobrotnikov z gotovimi mesečnimi prispevki, šlo bi prihodnosti s samozavestjo nasproti. Rodoljubi so nas podpirali v obče koristnih podjetjih do zdaj, upanje imamo da nas ne zapustijo tudi za naprej. Vsak, tudi še tako majhen dar se hvaležno sprejme ter javno pobotba, ako darovalec ne izreče nasprotno želje. Dosedanji krasni uspehi na šolskem polju naj dajejo rodoljubom pogum, da ne opešajo v svoji požrtvovalnosti, ki rodi tako lepe sadove. Krščansko, narodno šolstvo je podlaga boljši prihodnosti. Kdor to želi, naj odpre srce in radodarno roko.

V Gorici, 20. oktobra 1902.

O d b o r.

„Soča“ in vozni stroški romarjev. — Zadnja „Soča“ je izračunila po svoje, da so znašali vozni stroški kranjskih romarjev na sv. Goro 5300 K in se zgraža na tem. Bog ve, ali bi se lastnik „Soče“ zgražal, ako bi bili romarji to svoto poslali „Narodnemu skladu“, ki bi jo ravno zdaj živo potreboval za neke i. t. d., i. t. d., i. t. d.

Štrajk strojarskih delavcev v Mirnu še ni nehal. — Kakor čujemo, imeli so v nedeljo delavci zopet neko zaupno posvetovanje. Politična oblast je odredila, da morajo biti v Mirnu gostilne že ob 6. uri zvečer zaprte. Laški listi poročajo, da so morali zapustiti Miren oni laški delavci, katere so poklicali nekateri podjetniki, da bi ž njimi nadomestili domače.

Korminske občinske volitve pred državnim sodiščem. — Včeraj je državno sodišče razglasilo razsodbo, vsled katere je odbita pritožba Naglosa in tovarišev naperjena proti odloku e. kr. namestništva v Trstu, s katerim so bile uničene predzadnje občinske volitve v Korminu.

Mesto ognja, lov na stenice. — Sinoči okolo 8. ure zvečer zapazili so nekateri ljudje dim, ki je prodiral skozi okna starih zaporov pri sv. Antonu. Mislili so toraj, da gori. Zaradi tega pripekljali so se tje tudi ognjegasci. Ali ko so odprli vrata prepirali so se, da je provzročevalo dim žveplo, ki je bilo zažgano v namen, da pokonča stenice in razno drugo golazen, nahajajoče se v starih zaporih.

Cigan Gašpar Held star 30-let, ki je bil zaradi umora svojega brata, ubit

moral biti zaprt do svoje smrti, skočil je včeraj zjutraj z zidu jetnišnice v Gradšču, visokega 30 m Held zlomil si je desno nogo in se sploh hudo poškodoval. Ne ve se pa ali je hotel vbežati ali se usmrtiti.

Samomor. — V petek zvečer sta videla dva dečka, ki sta šla po mostu od Zagrada proti Gradšču, da je neka mlada pa revno oblečena ženska skočila z mosta v Sočo, ter zginila v valovih.

Novi davek na pivo. — Kakor smo že omenili je bila te dni sankcionirana deželna postava z dne 15. septembra 1902, na podlagi katere je naš deželni zbor pooblaščen nalžiti in izterjevati posebni davek na pivo, da si priskrbi na ta način novih potrebnih dohodkov za pokritje raznih deželnih stroškov. Visokost tega davka pa določi deželni zbor s posebnim sklepom, kateri sklep bode pa šele takrat veljaven, ko zadobi najvišje potrjenje. To pa bode vsakrat potrebno, ako bi hotel deželni zbor spremeniti visokost davščine. Ta davek pa se bo nalagal le na konsum piva. Produkcija in trgovina pa bodeta prosti tega davka. Prestopki proti določbam te postave se bodo kaznovali, ali z denarnimi kaznimi od 2 do 200 K, ali pa z zaporom od 6 ur do 14 dni. Pouk o izvrševanju te postave, ki se ima objaviti, sestavila sporazumno e. kr. namestništvo v Trstu in goriški deželni odbor. Postava stopi koj v veljavo.

Hudo zimo napovedujejo čebelarji, ker se letos čebelam posebno mudi zamasti špranje v svojih stanovih. Tudi meteorologi pravijo, da že 50 let ni bilo tako hude zime, kakor bo letos.

Več vojakov. — Vlada je v četrtek predložila načrt zakona, s katerim se določa za leto 1903 število vojaških novincev ter pomnožitev armade z nadomestnimi rezervisti. Novi načrt zakona je spolnitev § 14. vojnega zakona z dne 11. aprila 1889. V smislu tega zakona je bilo za deset let, torej do leta 1899, določenih za vsako leto v Avstriji 59.024 vojaških novincev za stalno armado in mornarico ter 10.000 mož za deželno brambo. Že leta 1899 je vlada zbornici predložila načrt zakona, da bi se z ozirom na novo ljudsko število in pa večje število prebivalstva za nadaljnjih deset let pomnožilo tudi število vojaških novincev. Toda ta prememba zakona ni prišla v razpravo in državni zbor je le začasno dovoljeval zadnja tri leta vojaške novince.

Novi načrt pa obsega tudi pomenljive nove določbe, ki v širših krogih prebivalstva ne bodo napravile veselja. Z novim zakonom naj bi se namreč stalna armada pomnožila že s tekočim letom za 20.000 mož in s 1. oktobrom 1903 zopet za 20.000 mož, ki naj bi se uzeli iz zadnjih treh letnikov nadomestne rezerve, torej iz rezervistov, ki so bili letos, lani in predlanskim potrjeni ter prideleni rezervi. Od teh 20.000 mož bi jih dala Avstrija 11.450, Ogerska 8850; dalje pa še zahteva vojna uprava za avstrijsko deželno brambo 4500 nadomestnih rezervistov.

Kakor kažejo neka znamenja, upejala je vojna uprava celo zadevo tako, kakor da bi bila popolnoma gotova, da se gorenji zakonski načrt v državnem zboru sprejme. Eno takih znamenj je to, da so se pri nas vsi letošnji nadomestni rezervisti razun onih, ki so v zmislu §§. 33, 34 in 60 vojaškega zakona iz leta 1889 radi družinskih razmer prišli v reservo, uvrstili med topničarje, kar se ni do zdaj nikdar zgodilo, kar je popolnoma naravno, ker pri topničarjih se ne izvežbajo ljudje v osmih tednih. Drugo znamenje je tudi to, da se niso ti rezervisti poklicali kakor drugi že prve dni, marveč še le 27. oktobra, češ, predno poteče osem tednov, bo zakonski načrt sprejet in nadomestni rezervisti postanejo redni vojaki.

Domači pešpolk št. 97 je dobil drugega poveljnika v osebi polkovnika Emila viteza Wagnerja iz istega polka. Dosedanji poveljnik, polkovnik Alfonz Bernath Bosutpoljski, je imenovan poveljnikom 2. gorske brigade v Trebinju.

Predrzen tat. — V nedeljo zjutraj šel je neki uslužbenec južne železnice v Trstu mimo nekega skladišča. Ko zašli v skladišču nepot stopi na vrata ter vpraša, kdo da se nahaja notri. V tem hipu pa priskoči k njemu neznan človek, ga zgrabi za vrat ter mu hoče zamasti usta, kar pa se muni posrečilo. Napadeni uslužbenec začne klicati na pomoč. Ko se napadalec in napadanec borita in sta v borbi padla obadva na tla, se tam valjala in pestila, priteče neki drugi železnični uslužbenec in pomaga napadalcu ukrotiti. Peljala sta ga k policijskemu oddelku, nahajajočem se na južnem kolodvoru. Tu so preiskali napadalec in napadnega, ki sta bila oba iz Trsta.

prepričali. Tat je neki Peter B. doma iz Vivara, v blaženi Italiji. Spravili so ga seveda pod ključ.

Nesreča. — Strojvodja vlaka ki odhaja iz Trsta ob 7.45 min. zvečer in prihaja v Pulj ob 11. po noči, je zagledal med postajama sv. Peter v Šumi in Kanfanarom in sicer med seloma Kršanci in Prkačini žmiske občine na tiru ležečega človeka. Bilo pa je preblizu njega, da bi zamogel popolnoma ustaviti vlak, predno je isti pridrdral od istega. Ker je ta človek na progi ležal tako, da je slonela njegova glava tik železniškega tira, ranil je vlak ležečega človeka na glavi. Ko se je vlak popolnoma ustavil skočili so iz vozov nekateri potniki, med njimi tudi neki zdravnik, vzdignili so nesrečnega ter ga položili v železniški voz. Spoznali so pa v njem brzojavnega nadzornika Petra Trobec, ki je nadzoroval železniško črto med Divaču in Puljem. Prepeljali so ga v bolnišnico v Pulj, kjer je kmalu potem umrl, ne da bi bil prišel k zavesti. Koj iz začetka govorilo se je o roparskem napadu. Ko so ga pa zdravniki preiskali, konstatirali so da Trobeca ni umorila človeška roka marveč, da je povzročil njegovo smrt kak drugi slučaj. Trobec je namreč v petek popoldne v selu Kršanci pil. Bila je namreč sedaj tudi tam trgatve, ljudstvo, pa namreč hrvatsko, je v Istri jako gostoljubno in tako se je zgodilo, da se je Trobec baje opil. Vrnivši se iz Kršancev proti Kanfanaru, hodil je kakor pa navadi po železniškem tiru. Tu pa ga je vadi premagalo in obležal je na progi, kjer ga je našel prejšnji vlak, ki je vozil po progi dve uri pred blizovlakom ter ga ranil, da ga na vratu tilniku in hrbtu tako prevrgel, da je obležal na progi v tistem stanju, v katerem ga je kakor smo poprej omenili našel blizovlak.

Izdajateljstvo in uredništvo „Slovenca“ je prevzel g. dr. Ig. Žitnik. Od izdajateljstva je g. dr. Ev. Lampe odstopil vsled bolehnosti in ima sedaj samo souredništvo lista „Dom in Svet“.

Najinteligentnejši izmed inteligentnih, namreč g. dr. Tavčar je na shodu v Logatecu v svoji „duhovitosti“ stopil za korak naprej, ko je spregovoril tele besede: „Dr. Krek je debelo gledal morda radi obstrukcije, morda pa tudi radi tega, ker se mu je v mehurju voda zaprla. Vse skupaj je krulilo in krulilo, kakor poln svinjak lačnih mladih prešičkov“. Tako zna govoriti samo vodja slovenske inteligence!

Kri si je puščala s sekuro. — V Podkorenu na Kranjskem živi starka Jera Pečar, ki je bila pred nekoliko časi slaboumna, zato so jo morali domači imeti vedno pred očmi. Zdravniki ji niso mogli pomagati. Nekega dne pa so jo le pustili samo doma. To priliko je starka porabila, vzela sekuro ter si z njo presekala meso na roki pod ramo ondi, kjer se navadno pušča kri. Izteklo ji je mnogo krvi, tako da so ji morali odpeljati v ljubljansko bolnišnico. No, tam je ozdravela in povrnila se jej je tudi pamet.

Nova poneverjenja na Dunaju. — Vodjo lekarne usmiljenih bratov so zaprli v soboto, ker je poneveril 40.000 K. Zaprli so tudi nekega Krämerja, ki je pobiral prispevke za penzijski zalog banknih uradnikov, ker je poneveril 4000 K.

Blažena Italija! — Italijanski list „Gazetta dell' Emilia“ prinaša zanimiv članek o Italiji, v katerem pravi mej drugim: „Statistika sodišč v Italiji govori glasen govor, katerega je težko slišati a še težje ga razumeti. Zadnjih deset let je bilo v Italiji izrečenih en milijon obsodb na ječo, a tretjina od njih na podlagi krvavih zločinov. Smrtne obsodbe so se od 1. 97—99 na 1900 pomnožile od 3200 na 4000 in še naraščajo, — tako skupnost umorov cele srednje Evrope ne doseže števila onih v Italiji. So pač lahko ponosni naši neodrešenci na to svojo „kulturno“ Italijo!

Vedno le „pristno“. — Ne malokdaj izraža kdo pri nakupovanju željo, da bi dobil samo „pristno“ blago. Kaj pa je pravzaprav „pristno“? S tem označujemo „prvotno“, „prvo“ blago, ki je izdelano tako, kakor ga je hotel izumitelj. V današnjih dneh pa kaj radi „posnemajo“ novo, dobro stvar, ki ima kaj uspeha, ter prodajajo posnemek kot „prav tako dobrega“, časih celo kot „boljšega“. To se godi zlasti pri živilih, najsi je prav tu najbolj važno, da se odjemalec ogiblje „nepristnim“ izdelkom. Ko se je pred več nego deset leti Kathreinerjeva Kneipova sladna kava spričo nenavadnih svojih prednosti čudovito hitro udomačila v rodbinah, so se takoj pojavili posnemalci, da bi navadne prazne izdelke, ki so bili le po zunanosti podobni pristnemu blagu, prodajali kot „enako dobre“ in tako lažje prodali. Sedaj si

gospodinje, ki so se dale enkrat ali dvakrat „pregovoriti“, da so poizkusile posnemek, so kaj hitro opazile veliko razliko v okusu. Ali če eden neha, začne zopet drugi, zato ravna vsaka gospodinja pametno, če ob nakupu sladne kave vselej pristavi: „Pa le pristno Kathreinerjevo“ v znanih Kathreinerjevih zavojih. Zakaj samo ta ima priljubljeni, prijetni okus, ki se močno bliža okusu zrnate kave, in samo ta izboljšuje kavo, ki je že prišla v vsakdanjo navado. Tudi je „pristna Kathreinerjeva kava“ priznana najboljši nadomestek za zrnato kavo, kjer je ta zdravniško prepovedana. Kathreinerjeva kava je bila in je še zdaj pač najboljši, pristni izdelek, še danes nedosežen v svojih vrlinah. Zanj res velja toli izpričano geslo: „Pravo je zdravo“.

Loterijske številke.

18. oktobra.

Trst 1 74 52 43 81
Line 14 70 32 21 27

Organist

se išče za Podbrdo ob Bači. — Potrebni podatki izvejo se v župnišču.

Župni urad v Podbrdu,
19. novembra 1902.

Romarjem na Sv. Goro
kakor tudi slavnemu
občinstvu v obče se
najljubneje priporoča

kavarna „Central“ v Gorici

na Travniku tik cerkve
sv. Ignacija. Lastnik je
Filip Pečenko iz Ribem-
berga. Na razpolago ima
nad 100 časopisov, kava
in likerji najboljši, po-
strežba točna, čistoba
izgledna, cene so ka-
kor v drugih kavarnah.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Velika zaloga

gotovih oblek
vsake vrste in vsake mere.

!!! Brez konkurence !!!

ANTON KRUSIČ,

trgovec in krojaški mojster
v Gorici, Vrtna ulica št. 26.

Centralna posojilnica

„Centralna posojilnica“

v Gorici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo,
sprejema hranilne vloge, katere
obrestuje po 4½ polmesečno;
nevdignene obresti pripisuje konec leta
h glavnici. Rentni davek plačuje po-
sojilnica sama.

Daje posojila udom na osebni
kredit po 5% in na vknjižbo po 5½.

Sprejema člane z glavnimi de-
leži po 200 K in z opravnimi de-
leži po 2 K.

Otvorja članom tekoče račune,
katere obrestuje po dogovoru. Za nala-
ganje in vračanje so na razpolago po-
ložnice c. kr. poštne hranilnice, tako da
je mogoče poslati denar brez poštnih
stroškov.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12.
ure zjutraj in ob ponedeljkih in četrtek
tudi popoldne od 2—4 v ulici Vetturini 9.

Pisarniške in šolske potrebešćine,

raznovrstni papirnati stvori

po najnižjih konkurenčnih cenah:
Molitvene knjige od — 24 v navgor
Žepni nožiči — 50 „ „
Mošnički za denar — 20 „ „
Tobačnice in smodčnice — 80 „ „
Zavitki, kuverte 100 — 50 „ „
Papir: pisemski 100 pol — 60 „ „
„ uraden bel 1000 pol 6 — „ „
„ za maslo ovijati kilo 1 40 „ „
„ za cigarete 100 snop 2 20 „ „
Posetnice s tiskom 100 1 20 „ „
Tiskovine za duhovnije in županije po
ceni „Narodne tiskarne“ v Gorici. —
P. s. Za povoljno postrežbo treba
v naročilu navesti približno ceno. Itd. itd.

V Gorici G. LIKAR,
sredi Semenške ulice proti Placuti 10.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brisinskih, dal-
matinskih in isterskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-ogrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi vzorce.
Cene zmerne. Postrežba poštena.

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke

I. Zornik, — Gorica
Gosposka ulica št. 7,

prva in edina slovenska trgovina
za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše
skladišče vsakovrstnega perila, srajc za
hribolazce in kolesarje vsake velikosti,
jopic za telovadce, krasnih kravat v
vsakem slogu, nogavic, rokavic, životni-
kov (modercev), solčnikov, pihalk, de-
žnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okras-
kov za obleke, svil za obleke in bluse,
vseh potrebešćin za vzenje.

Priporočevalno najboljše kupova-
lišče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za
gospode), in modercev po vsakej meri in
zahtevi izvršujejo se točno.

Krojaška mojstra
Čufer & Bajt
v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodnji,
izdelujeta
vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.
Priporočata se svojim rojakom
v Gorici in na deželi, posebno pa
č. duhovščini in učencem srednjih
in ljudskih šol za obilna naročila.

V mirodilnicah ANTON MAZZOLI

Gorica,

Gosposka ulica in tekališče G. Verdi
se prodaja

vse kemično čiste pridelke za
uravnanje vina, kakor tudi ka-
deča žveplena kislina za čistiti
vinsko posodo, namreč: sode,
čebre itd. itd.

Peter Drašček,
trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občin-
stvu v Gorici in z dežele.
Prodaja kavino primeso,
sladkor, milo, slanino, riž,
maslo surovo in kuhano,
olje, moko iz Majdičevih
mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Anton Fon,
klobučar in gostlničar,
Semenška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov
ter toči v svoji krčmi
pristna domača vina
in postreže tudi z jako ukusnimi
jedili.

Podpisani priporoča slavnemu ob-
činstvu v Gorici in na deželi svojo
prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, raz-
lične moke iz Majdičevega mlinu v Kranju,
nadalje ima tudi raznovrstne pijače na
primer: francoski Cognac, pristni
kranjski brinjevee, domači tropinovee,
fini rum, različna vina, goršice (Senf.)
Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove
užigalice. — V zalogi se dobijo tudi te-
stenine trdke Žnideršič & Valenčič v
Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko
spadajoče blago. — Postrežba točna in
po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semenški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši.)

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev v Gorici
Stolna ulica št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše,
kakovosti
Priporoča
se slav.
občinstvu.

„Narodna Tiskarna“
v Gorici, ulica Vetturini št. 9
je preskrbljena z povsem novimi črkami,
okraski in finim papirjem, ter more pre-
vzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela
z zagotovilo točne in strokovno pravilne izvr-
šitve v moderni in okusni obliki po tako nizkih
cenah, da se ne boji nikake konkurence
V zalogi ima vse tiskovine za duhovnije, županstva in
druge urade na močnem papirju, ter na prodaj ima
knjige: Ilijado, Tri igre, za slovensko mladino in Zgodovino
tolminske šola
TISKA: * * * * *
brošure * * * * *
* * * * * diplome
trgovske račune
cenike * * * * *
vabila na karton
* * * * * in na papir
sprejemnice * *
* * * * * za društva
pisma in zavitke
s firmo * * * * *
* * * * * etikete
za vsakoršno * *
* * * * * porabo
plakate * * * * *
v raznih barvah
* * * * * in velikosti
i. t. d.
TISKA: * * * * *
* * * * * pobotnice
računske sklepe
* * * * * lične tiskovine
za industrijo * *
* * * * * trgovino
in obrt * * * * *
* * * * * posetnice
razne velikosti *
* * * * * in oblike
z zavitki * * * * *
* * * * * zaročnice
in poročnice * *
* * * * * v elegantnih
škatljah * * * * *
* * * * * ter osmrtnice
v raznih oblikah
i. t. d.
TISKA: * * * * *
„GORICO“
ki izhaja dvakrat na teden
v dveh izdajah, ter stane
na leto 8 K, pol leta 4 K
četrt leta 2 K
TISKA: * * * * *
„PR. LIST“
ki izhaja vsak četrtek ter
stane na leto 4 K, pol leta
2 K, za manj premožne
celo leto 3 K